

د لوړو زده کړو وزارت
د پکتیا پوهنتون
د کرنې پوهنځي
د باغداری خانګه

د ګلانو او زینتي نباتاتو تولید

پوهنځی / پوهنتون: پوهنځی زراعت پوهنتون پکتیا

د پیاوړتیا: هارټیکلچر

نام مضمون: د زینتي نباتاتو او گلانو تولید

کوډ نمبر: Ag.05536

د مضمون نوعیت: تخصصي

سمستر: پنځم دریم ټولګي

تدریس کوونکي استاد: پوهنیار مطیع الله اکبري او پوهنیار محمدافضل روحاني

ایمیل ادرس: afzalkhan.rohani@gmail.com : ma.akbari786@gmail.com

شماره تماس: 0786757828

د مضمون خلاصه

د زینتي نباتاتو او گلونو د تولید په پورتنۍ سطحې سره د کرنې د پوهنځي د ځوانو محصلانو لپاره کورس دی، چې هغوی ته به د گلونو د طبقه بندي، کرنیزو عملیاتو، د ډولونو مطالعې، د چمنونو د تولید او ډولونو د روزنې او د هغوی د ارزښت په اړه ضروري معلومات ورکړي. دا کورس (مضمون) د یوکلنو او څوکلنو گلانو څخه بحث کوي، کوم چې په لویه پیمانه باندې د بستر جوړولو، په گلدانونو، باغونو، دسرکونو او پولو دغاړو په ښایسته کولو کې په لوړه پیمانه رول لوبوي. یوکلن او څوکلن کلونه د پریکړیدونکو گلانو په توګه په لویه پیمانه باندې روزل کېږي او ښه کټه ترینه لاسته راځي. په دې کورس کې ځینی هغه مهم گلان چې د پریکړل کیدونکو گلانو په حیث روزل کېږي لکه نرګس، ډمبرګلی، دواډوي گل، اریکډ، غاټول، لالا، انټري او داسې نورو باندې رڼا اچول کېږي. د گلدانونو او د هغوی په اړه هم معلومات شامل کړي شوي دي. شنې خونی هم د دې مضمون مهم جز دی او د شنو خونو په اړه ضروري معلومات په دې کورس کې ځای پرځای کړي شوي دي، او په اخره کې به د نباتاتو د بونسای د تخنیک په اړه به معلومات محصلینو ته پدې کورس کې ورکړل شي.

د مضمون موخې

هارټیکلچر د کرنې یو له مهمو سکټورونو څخه دی او په دریو برخو ویشل شوی دی، چې عبارت له میوو، سبو او زینتي بڼوالۍ یا د گلونو روزنې څخه دی. د دې کورس موخه د هغه نباتاتو په اړه، چې ښایسته او په زړه پورې کلونه تولیدوي، بڼوالۍ د ځانګې محصلینو ته معلومات برابرول او ورکول دي. د دې کورس موخه محصلینو ته د گلونو د ډولونو، اقلیم، روزنې، د روزنې د شرایطو، اهمیت او بازار موندنې په اړه اړین معلومات برابرول دي.

د ټولې ازموينې نمرې ۱۰۰ دي. ازموینه به په کویزونو، وسطي او نهایی امتحانونو باندې مشتمله وي. هر کویز به د ۳-۵٪ نمرې لري او وسطي امتحان به د ۲۰-۲۵٪ نمرې لري. نهایی امتحان به ۵۰-۷۰٪ نمرې ولري. کویز (ناڅاپي) په اړه به د مخکې څخه هیڅ کله خبر نه ورکول کیږي. لکن د وسطي او د پای امتحان د اخیستلو څخه د مخه به ټولو محصلینو ته خبر ورکول کیږي.

د تدریس میتودونه

د تدریس په طریقه کې به لکچر، تمرینونه، ساحوی لیدنی کتنې، د شنو خونو څخه لیدنی او شاگردانو ته د ورکړې شوو دندو په اړه د معلوماتو راټولول او د شاگردانو په واسطه د هغوی په پیش کولو باندې مشتمل وي. هرکال نوی معلومات او څیړنې په لکچر کې ځای پرځای کیږي.

مفردات درسی

لومړي څپرکي

۱. سریزه

۲. زینتي نباتاتو تاریخچه

۳. د گلانو په اقتصادي ارزښت

۴. کرنیز عملیات، تولید او راټولونه

۵. د روزنې تخنیکونه

۶. د شنی خونی په اړه معلومات

۷. د ځینو مهمو گلانو روزنه

۸. په کل لوښو، د کور دننه او بهر د گلانو روزنه

دوهم څپرکي

زینتي نباتاتو طبقه بندي

د کرلو په اساس طبقه بندي

د استعمال په اساس طبقه بندي

د زینتي نباتاتو اهمیت

د گلانو او زینتي نباتاتو د صنعت عمده برخي

په افغانستان کي د گلانو او زینتي نباتاتو عمده ستونزي

دریم څپرکی

د ځینو زینتي نباتاتو تولید

کلبرک Coleus Spp.

کلک عروس (برگ بیدی)

زلف عروسان Amaranths

فلاکس

بنفشه گل

تاج خروس

زینتی جارو

میخک گل

لمرکلي

کوکب گل

سوسن گل

شبوگل

لاله یا غاښول گل

ارکید

خلورم څپرکی

د چمن تولید او استعمال

د چمن اهمیت

د چمنونو اهداف

د چمن د کیفیت د ښه کولو عوامل

د چمن کرل

د کرلو وخت

د تخم اندازه

د چمن پټول د خړلو پواسطه

اوبخوړ

د چمن کرل په غیر زوجي طریقو سره

Sodding

Plugging

Sprigging

پنځم خپرکی

د چمن ډولونه

د سړو سیمو چمن

Annual rye grass

Blue grass

Bent grass

Red fescue

Tall fescue

د گرموسیمو چمن

Bermuda grass

Bahia grass

Buffalo grass

Saint Augustine grass

Carpet grass

Zoysia grass

شپږم څپرکی

بونساي

اهداف

اساسات

د نبات انتخاب د بونسای لپاره

د بونسای ډیزاین

شاخبری او روزنه

اداره

د بونسای جوړول

Tools

Container

Plant selection

د نبات کرل د بونسای لپاره

د نبات شکل (ابتدایي شاخبری)

دوهم شاخبری

Wiring

Aging

Repotting bonsai

References

دا چې زمونږ گران هیواد افغانستان د مختلفو ارتفاعاتو او مختلفو اقلیمونو لرونکي دي. نو د گلانو او زینتي نباتاتو د روزلو لپاره مناسب شرایط او په زړه پوري آب و هوا لري چې گلان او زینتي نباتات پکې په تجارتي ډول سره وروزل شي. همدارنګه گلان او زینتي نباتات د زیاتو ارزښتونو لرونکي دي او د ژوند په مختلفو چارو کې ترې استفاده کیږي چې د ځینو هیوادونو خلک بعضي گلان او زینتي نباتاتو ته خاصه او ځانګړې عقیده لري او هغوي ته ډیر قدر په سترګه کوري چې په خپل مذهبي، ملي، دودیز او کلتوري پروګرامونو کې ترې استفاده کوي.

او همدارنګه په نړۍ کې هر کال د هیوادونو تر منځ د گلانو او زینتي نباتاتو د صادرولو او واردولو په نتیجه کې په میلیاردونو ډالر تجارت کیږي چې په نتیجه کې د هیواد او د هر غړي او په مجموع کې د ملي اقتصاد په ښه والي کې رول لري همدارنګه د گلانو او زینتي نباتاتو د روزلو، تولید، ترانسپورت، پروسس او سورت بندي، درجه بندي، بسته بندي، ذخیره کولو، مارکیتنګ، توزیع او نورو چارو کې زیات خلک استخدام کیږي او ډیرو خلکو ته د کار زمینه برابريږي. او د گلانو او زینتي نباتاتو د محصولاتو وڅخه په صنعت، طبابت، او د ژوند په نورو چارو کې ترې استفاده کیږي چې په عطریاتو، کپاوي درملو او همدارنګه په طبی ادویه جاتو کې په پراخه کچه استعمالیږي.

د زینتي نباتاتو تاریخچه

داسې وویل کیږي چې د ځمکې کره ۵۰۰ میلیونه کاله پخوا رامنځته شویده. او انسانانو ژوند د ځمکې په کره ۱۵۰۰۰۰ کاله پخوا پیل شویده. نو داسې ویل کیږي چې گلان او زینتي نباتات د عمر له لحاظه د انسانانو څخه مشران دي. او همدارنګه داسې ویل کیږي چې گلان او زینتي نباتات د ځمکې په کره کې د ۶۰ - ۷۰ میلیونه کاله پخوا پیدا شويدي او هغه اصل او دوره چې گلان او زینتي نباتات پکې پیدا شويدي (Cenozoic age) په نوم یادېږي.

د گلاب د کل کرل او د انسان اشنائي د هغې سره ۵۰۰۰ کلن تاریخ لري.

د زینتي نباتاتو عمده برخې Ornamental plant general parts

زینتي نباتات یا Ornamental plant په دوه عمده برخو ویشل کیږي.

۱ Flower plants :- عبارت د هغه زینتي نباتاتو څخه دي چې د گلانو په منظور کرل کیږي او د کل د زینت په توګه ترې استفاده کیږي. لکه:- گلاب (Rose)، نرګس (Narcissus)، غاتول (Tulip)، سوسن (Lily)، گل داوډي (Chrysanthemum) او همداسې نور.

۲ Foliage plant :- عبارت د هغه زینتي نباتاتو څخه دي چې د ښایسته پانو او ښکلې شکل په منظور کرل کیږي او د ښایسته پانو او ښکلې شکل څخه د زینت پتوګه استفاده کیږي لکه مورپان (Moorpan)، د رابرونه (Rubber plant)، گلبرګ (Coleus)، زینتي مارچوبه (Asparagus) کلک عروس (Sensevieria)، زقوم (Cactus)، Cycades او داسې نور.

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

زینتي نباتات یا Ornamental plants یواځې هغه نباتاتو ته ویل کیږي چې کله تولیدوي بلکې هغه نباتاتو اوبو توتو هم ویل کیږي چې ښایسته او ښکلي پاني ولري او همدارنګه ښایسته، ښکلي او زړه راښکونکې شکل او بڼه ولري .

هغه علم چې د زینتي نباتاتو یا Ornamental Plants څخه بحث کوي د فلوریکلچر (Floriculture) په سره نوم یادېږي .

Floriculture د دوو کلیمو څخه منشاء یی اخستي دي چې Flori د گل (Flower) څخه اخیستل شوي او (Culture) د روزني (Cultura) څخه اخیستل شوي دي. یا په بل عبارت Floriculture د هغه علم او فن څخه عبارت دي چې د گلانو د کرنې (Cultivation) پالني (processing) او د خرڅلاو او اخیستل (Marketing) څخه بحث کوي.

او هغه څوک چې د زینتي نباتاتو یا (Ornamental plant) په باره کې معلومات او مهارت ولري د Florist په نوم یادېږي.

د گلانو او زینتي نباتاتو طبقه بندي

گلان او زینتي نباتات په عمده ډول په دوه برخو ویشل کیږي.

الف واښه ډوله گلان او زینتي نباتات (Herbaceous ornamental plant):- واښه ډوله زینتي نباتات د نمو د دوران په اساس په درې برخو ویشل شويدي.

۱ یوکلن زینتي نباتات (Annual ornamental plant):- یوکلن زینتي نباتات د موسم په اساس په دوه برخو ویشل شويدي.

A ژمني یوکلن زینتي نباتات (winter annual ornamental plant): - لکه:- گل انټري (Anthrinum) ، خواړه نخود (sweet pea) ، Petunia ، ادم چیره یا Tri color (Pansy) ، phlox او داسې نور .

B اوړني یوکلن زینتي نباتات: Summer annual ornamental plant - لکه روسي گل یا اهار گل (Zinnia) ، فرانسوي جعفري گل (French marigold) ، افریقايي جعفري گل (African marigold) ، گل فرشې (Portulica) ، اوړني صبر یا زینتي جارو (Kochia) ، تاج خروس (Cock comb)

عشق پیچان (Marning glory) ، Sun flower, touch me not او داسې نور .

۲ دوه کلن زینتي نباتات Biennial ornamental plant :- لکه شبو گل (Wall flower) زینتي کرم (Cabbage) ، گل انگشتانه (Fox glove) او داسې نور .

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

۳ څوکلن زینتي نباتات (Perennial ornamental plant): - لکه جرین (Geranium)، سوسن گل (lily)، غاټول (Tulip)، گل زنبق (Iris)، گل نرکس (Narcissus)، گل داودي (Chrysanthemum) او داسي نور

ب لړکین زینتي نباتات (Woody ornamental plant): - لړکین زینتي نباتات په لاندې څلورو برخو ویشل شوي دي .

۱ وني (Trees): - لکه سروه (Cypress)، ناجو (Pinus)، Eucalyptus سره بوتلي گلان (Bottle brush)، بنګالي انځر (Ficus)، پپیل، پنجه چینار (Platane) او داسي نور .

۲ درختچي (Shrubs): - لکه غوراسکي (Dodonea viscosa)، شمشاد، گل موتیا (Jasmanium)، زینتي انار، مورپان او داسي نور . درختچي په دوه قسمه دي تل شني (Ever green) او پانړیزي (Deciduas).

۳ پیچکونه (Lianes/Vienes): - لکه رامبیل او چامبیل گلان، Bougounvilla او داسي نور .

۴ بوټي (Bushes): - لکه کلاب گل (Rose) او داسي نور .

د کرلو په اساس د زینتي نباتاتو او گلانو طبقه بندي

۱ Bedding plant: - هغه گلان او زینتي نباتات دي چې په پټکیو، سرکونو او لارو په غاړو کرل کیږي لکه: - پتوني گل، انټري گل، بنفشه گل، جعفري گل، روسي گل او داسي نور .

۲ Hanging plants: - هغه گلان او زینتي نباتات دي چې په ګلدانیو کې کرل کیږي او بیا په یو اوچت ځای کې ځوړنډیږي او خپلي ساقې لاندې ځړوي . لکه

Spider plants، جرین گل، گل فرشي (Partulica) او داسي نور .

۳ House plants: - هغه گلان دي چې د کورونو په داخل کې کرل کیږي لکه کلک عروس (Sensevierea)، زقوم (Cactus)، زینتي مارچوبه، مشک عنبر (Artimesia) او داسي نور .

د گلانو او زینتي نباتاتو طبقه بندي د استعمال د مقاصدو او مواردو له مخې

۱ Bedding plant: - هغه زینتي نباتات چې په پټکیو (plots) کې د سرکونو او لارو په غاړو کرل کیږي باید نوموړي زینتي نباتات یوکلن وي .

۲ Border plants: - هغه گلان او زینتي نباتات دي چې د فرعي سرکونو تر غاړو کرل کیږي لکه غوراسکي، مو رپان او داسي نور .

۳ Foliage plants: - هغه زینتي نباتات دي چې گلان نه تولیدوي بلکې یواځې ښکلي شکل او ښکلې پاني لري .

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

۴ Cut flower :- هغه گلان دي چې گلان ئې د بوټو څخه او دسته دسته کيږي او بیا خرڅيږي لکه گلاب (Rose)، گل غاټول (Tulip)، سوسن گل (Lily)، نرکس گل (Narcissus)، گل میخک (Carnation) او گل داودي (Chrysanthemum).

۵ Cut green :- دا گلان ندي مگر ښایسته پاني لري او د گلانو په بڼه جوړولو کي استعمالیږي لکه مورپان، سروه Cypress، Cycas، Loguat گل زنبق، پکي ضرما (Fam palw) او داسي نور.

۶ Bulbous plants :- د دي مقصد لپاره تکثري برخي استعمالیږي او د گلانو په مارکیت کي د اهمیت وړدي لکه غاټول گل، سوسن گل، میخک گل، نرکس گل او داسي نور.

۷ Live plants / Pots :- په گلدانیو کي گلان کرل کيږي او په مارکیت کي خرڅيږي پدي کي مختلف گلان شامل دي .

۸ Loose flower :- هغه گلان دي چې هارونه او امیلونه تري جوړیږي لکه کشالي، چمبيلي او داسي نور.

د گلانو او زینتي نباتاتو اهمیت

د گلانو څخه د ژوند په مختلفو چارو کي استفاده کيږي او مختلفي گټي تري تر لاسه کيږي .

۱ خلکو ته د کار زمینه برابري :- د گلانو او زینتي نباتاتو د کرلو په اساس زیات شمیر خلکو ته د کار زمینه برابري لکه:- د مختلفو گلانو څخه د عطرونو استخراجولو په فابریکه کي زیات شمیر کسان پکار گومارل کيږي او همدارنګه د گلانو او زینتي نباتاتو په روزلو، سورت کولو، درجه بندي، بسته بندي، پروسس، انتقال او همدارنګه د مارکیټنګ په چارو کي زیات کسانو ته ضرورت پیدا کيږي .

۲ د في واحد ځمکي څخه ډیر عاید تر لاسه کول :- د گلانو او زینتي نباتاتو د تولید په واسطه په في واحد ځمکه کي نظر نورو هارنیکلچري او اګرانوميکي محصولا توتو ته زیات عاید تر لاسه کيږي او د گلانو او زینتي نباتاتو کم تعداد زیات قیمت لرونکي دي لکه:- Gladiolus په نوم گلان دي چې Cut flower له جملې څخه دي چې د واده په مراسمو کي ناوو ته ورکول کيږي چې هره وري يي (\$۶۰-۷۰) قیمت لري پداسي حال کي چې هر بوټي غونډو د تولید قابلیت لري . او همدارنګه د ځینو زینتي افتاب پرست یلمر کلي د یوکل قیمت تقریبا ۳۰ امریکایي ډالر دي. او همدارنګه د نورو گلانو او زینتي نباتاتو في دانه لوړ قیمت لري چې په مجموع کي د مولد د اقتصاد په بڼه والي سبب ګرځي.

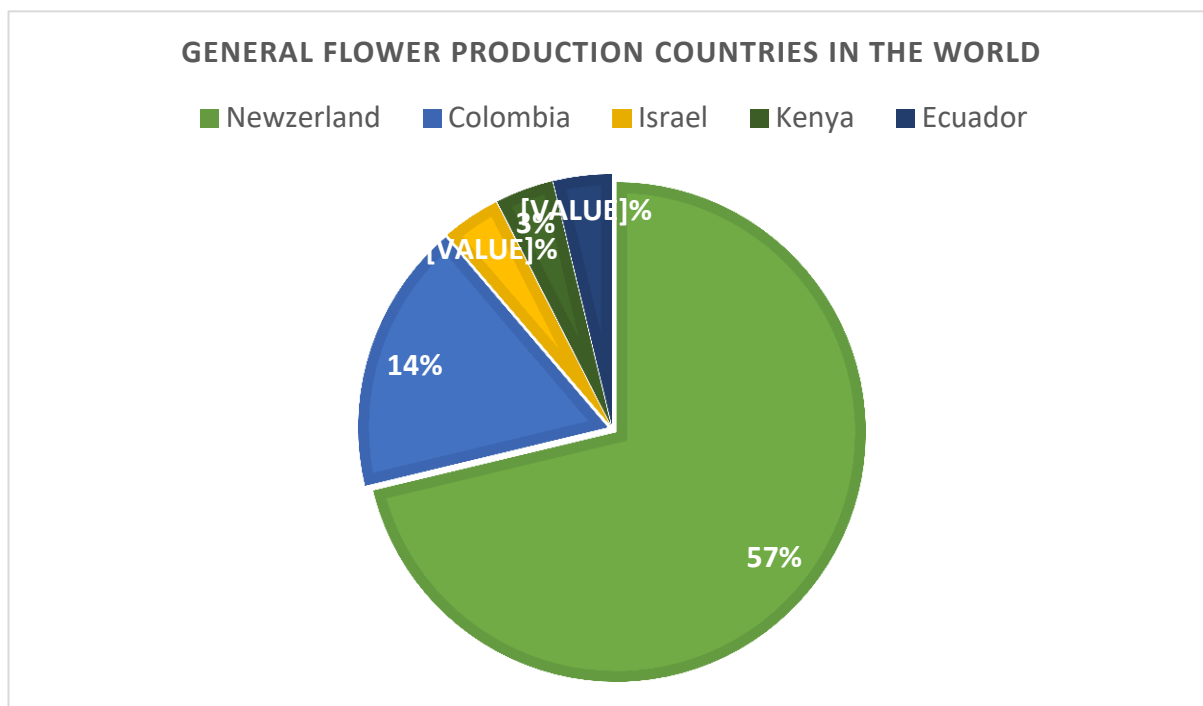
۳ اقتصادي او تجارتي ارزښت :- په نړي کي هر کال د هیوادونو تر منځ ۷,۵ ملیارده ډالره د گلانو او زینتي نباتاتو تجارت صورت نیسي.. په نړي کي د گلانو او زینتي نباتاتو لوي بازار او مارکیت Alsmeer په نوم یادیږي چې د Newzerland په هیواد کي موقعیت لري. او د دي بازار مساحت ۸۷۸۰۰۰ متر مکعب یا ۴۳۹ جریبه دي . او دي بازار ته هره ورځ د گلانو او زینتي نباتاتو د پلورلو او اخستولو په نتیجه کي ۷۵,۵ میلیونه ایرو سودا کيږي . او

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

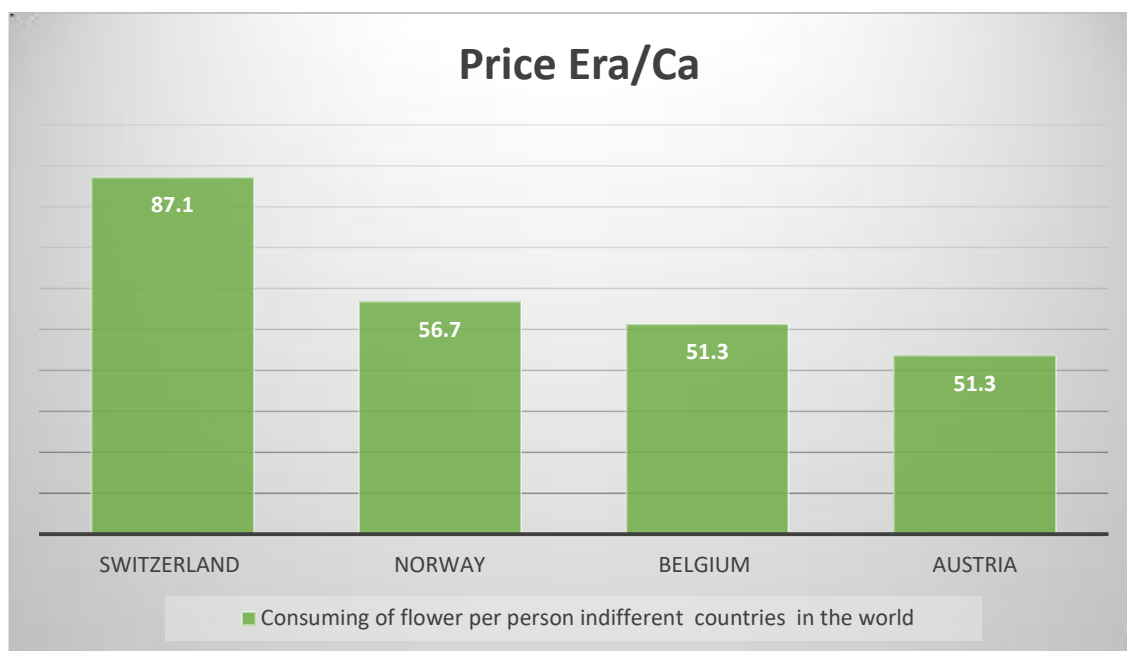
همدارنگه په دي مارکټ کي نړي (۴۴%) گلان او زینتي نباتات په خرڅلا ورسیري نو پدي اساس خلکو ته د کار زمینه برابرېږي او د خلکو اقتصاد بهبود پیدا کوي چي په نتیجه کي د هیواد ملي اقتصاد رشد کوي اوبنه کیږي.

د گلانو او زینتي نباتاتو ځینی عمده تولید او مصرف کوونکي هیوادونه

۱. شکل: په نړي کي د گلانو عمده تولیدونکي هیوادونه راته په گوته کوي.

Newzerland: - د نړي ۵۷% گلان په هیواد کي تولیدیږي چي دا هیواد ۶۲۲ هکتار گل خاني یا دگل د تولید ساحه لري

۲- شکل په نړي کې د گلانو عمده مصرف کوونکي هیوادونه او د فی نفر کلني مصرف ښايي.

په نړي کې ځيني هیوادونه د گلانو او زینتي نباتاتو تولیدونکي هیوادونه دي مګر گلان او زینتي نباتات هم واردوي لکه جرمني، امریکا، برتانيه، فرانسه او داسي نور .

۴ **تفریحي او زینتي ارزښت :-** زینتي ارزښت په دي معنا چې د کورونو دننه (In door) د ښکلا لپاره د گلانو او زینتي نباتاتو څخه استفاده کيږي او همدارنګه د کورونو څخه بیرون (Out door) د ښکلا لپاره، د سرکونو د غاړو د ښکلا، د پارکونو، چمنونو د ښکلا لپاره او همدارنګه د حکومتي، عام المنفعه ځایونو د ښکلا لپاره او په مجموع کې د محیط او هیواد د ښکلا لپاره د گلانو او زینتي نباتاتو څخه استفاده کيږي .

او تفریحي ارزښت په دي معنا چې خلک د کورونو په داخل کې د ناستي لپاره چمنونه جوړوي او هلته گلان او زینتي نباتات کري تر څو د ذهن د آرامتیا سبب وګرځي او همدارنګه ځيني خلک د کورونو څخه بحر د گلانو او زینتي نباتاتو لپاره مخصوص ځایونو جوړوي او د تفریح په منظور هلته کيني، ځيني خلک بیا د تفریح لپاره پارکونو، سرکونو تر غاړو او نورو عام المنفعه ځایونو کې کيني او هلته لويي کوي .

۵ **د محیط هوا تصفيه کوي :-** گلان او زینتي نباتات له یوې خوا د هوا څخه کاربن داي اکساید (Co2) او کاربن مونو اکساید (Co) او نورو گازاتو د جذبولو سبب ګرځي او په مقابل کې محیط ته اکسیجن ورکوي او همدارنګه د هوا ګرد او غبار، خاوري او دورې، او د هوا څخه لوکي جذبوي .

گلان او زینتي نباتات د محیط بد بوئي له منځه وړي او په مقابل کې د گلانو او نورو برخو د خوشبو پواسطه محیط خوشبویه او معطره کوي چې د خلکو د خوشحالتیا او د ذهنونو د آرامتیا سبب ګرځي .

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

٦ **Horticulture therapy** :- د گلانو او زینتي نباتاتو پواسطه د روحي او ذهني ناروغانو معالجه کول، د گلانو او زینتي نباتاتو پواسطه د روحي او ذهني ناروغانو معالجه کيږي. هغه داسي چې روحي او ذهني ناروغان په یو مخصوص ځای کې چې هلته گلان او زینتي نباتات روزل کيږي د تفریح په منظور ورولي نو د روحي ناروغانو د فکر د بدلیدو د ذهن د آرامتیا او خوشحالتیا سبب ګرځي. او هر مریض ته د دې موقع وړکول کيږي چې د خپل د خوښي گل او زینتي نبات وروزي دا ناروغان د دې گلانو په روزنه او پالنه کې مصروف ساتي ترڅو د دې فکر او سوچ بدل شي نو په نتیجه کې دا ناروغان د ذهن د آرامتیا او خوشحالتیا احساس کوي.

٧ **Development of perfumery industry** :- د گلانو پواسطه د عطرونو صنعت ته پراختیا ورکول، د مختلفو گلانو څخه په فابریکو کې عطرونه استخراجيږي او د بلي خوا د خلکو د مشغولتیا سبب ګرځي او همدارنګه د عطرونو پواسطه اطاقونو کورونه او محیط خوشبویه کيږي او د خلکو د ذهنونو د آرامتیا سبب ګرځي.

٨ **Development of homeopathic sector** :- د گلانو او زینتي نباتاتو پواسطه طبي سکتور ته پراختیا ورکول، د گلانو او زینتي نباتاتو پواسطه طبي سکتور ته پراختیا ورکول کيږي. داځکه چې د مختلفو گلانو او زینتي نباتاتو څخه مختلف قسمه یوناني او طبي دواګانې جوړيږي او یا د دې گلانو او زینتي نباتاتو څخه داسي مواد استخراجيږي چې په کیمیاوي، بیولوژیکي، طبي او یوناني دواګانو او موادو کې ترې استفاده کيږي لکه زینتي مارچوبه (Asparagus) چې په یوناني دواګانو کې ترې استفاده کيږي، عرق کلاب او داسي نور.

٩ **Improvement of quality of life** :- د ژوند د کیفیت په اصلاح کې رول لري. څرنګه چې د ذهن آرامتیا او خوشحالتیا په انسانانو د روغتیا او د عمر د کیفیت د ښه والي سبب ګرځي نو همدا علت دي چې گلان او زینتي نباتات د انسانانو د ژوند د کیفیت په اصلاح کولو کې عمده رول لري.

١٠ **د گلانو او زینتي نباتاتو ملي او دودیز ارزښتونه** :- هر هیواد ځانګړي او مشخص ملي گل لري چې په ملي او مذهبي پروګرامونو کې ترې استفاده کوي او په همدغو ځانګړو او مشخصو گلانو باندې خاصه عقیده لري چې د ځینو هیوادونو ملي گلان عبارت دي له :-

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

۱ جدول : پدي جدول كي د افغانستان په گډون د ځينو هيوادونو ملي گلان ښودل شويدي.

No	Country name	Nation Flower	ملي گلان
۱	Afghanistan	Tulip	غاتول
۲	India	Lotus	لوتس
۳	Egypte	Lotus	لوتس
۴	British	Rose	کلاب
۵	America	Rose	کلاب
۶	Irin	Rose	کلاب
۷	Switzerland	Rose	کلاب
۸	China	Narcissus	نرکيس گل
۹	Japan	Chrysanthemum	داودي گل
۱۰	Newzerland	Tulip	غاتول
۱۱	Italy	Lily	سوسن گل
۱۲	Germiny	Cornflower	کارن فلاور

او همدارنگه نور هيوادونه خپل ځانگړي ملي گلان لري چې په ملي، مذهبي او نورو خاصو پرگرامونو کې ترې استفاده او استعماليري. همدارنگه د نړۍ په نورو هيوادونو کې د خاصو او ځانگړو دوديزو او کلتوري مراسمو او د خاصو او ځانگړو احساساتو د څرگندولو لپاره د مختلفو گلانو څخه د مختلفو مقاصدو لپاره ترې استفاده کوي لکه، په لاندې ډول سره ترې يادونه کوو.

۱ د ميني د اظهار لپاره :- کله چې څوک وغوري د يو چا سره د ميني اظهار وکړي نو لاندې درې ډوله گلان د دې مطلب لپاره استعماليري.

کلاب گل (Rose)

غاتول گل (Tulip)

ميخک گل (Carnation love)

۲ د غم د اظهار لپاره :- کله چې څوک وغوري د يو چا سره د غم اظهار وکړي نو فرانسوي جعفري گل (French marigold) وروړي او ورکوي ئي.

۳ د ډير احترام لپاره :- کله چې څوک د ډير احترام وړ وي او د احترام په سترگه ورته گوري او همدارنگه احترام ورته قايل وي نو هغه ته د نرکس گل وروړي:

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

۴ د پیغام لپاره :- یو چاته چې څوک پیغام وړي نو دپیغام رسولو لپاره د ذنبق (Iris) څخه استفاده کوي او هغه وروري.

۵ د غر او افتخار یا Proud لپاره:- يعني هغه څوک چې د افتخار وړوي او په هغه باندې خلک غر او ویاړ کوي نو د Amaryllis گل ورکوي .

۶ د سفر لپاره :- کله چې څوک په سفر باندې ځي او سفر ته وځي نو هغه ته دوستان او ملګري يې د خواړه نخود گلان (Sweet pea) وروري.

۷ د سینګار او آرایش یا عیاشي Luxury د طلب لپاره :- د دي مطلب په خاطر د شبوګل (Stock) څخه استفاده کيږي او نوموړي گل ورکوي .

۸ غرور او تکبر Presumption لپاره :- يعني یو چاته د ځان د پاکوالي او خالصوالي د ښکاره کولو لپاره گل سوسن (Lily) ورکوي.

د دي ټولو توضیحاتو مطلب او هدف دا دي چې په نړي کې گلان او زینتي نباتاتو ته د قدر په سترګه ګوري او خاصه او ځانګړي عقیده ورته لري. او همدارنګه په خپل مذهبي، ملي او دودیز او کلتوري، خوښي او خوشالي، تفریحي او همداسې نورو مراسمو او جشنونو کې ترې استفاده کوي.

۱۱ د گلانو او زینتي نباتاتو بیولوژيکي او ایکولوژيکي ارزښتونه :- گلان او زینتي نباتات د حشره جذبونکي (Trap plant) نباتاتو له جملې څخه دي چې زیاتره مفید حشرات ځانته جذبوي. لکه د شهدو مچي (bees Honey) چې د نباتاتو په ګرده افشاني (Pollination) کې زیات رول لري. او همدارنګه د گلانو او زینتي نباتاتو د شیري (Nectar) څخه د استفادي په نتیجه کې ښه کیفیت لرونکي، ذایقه دار شهد تولید وي او همدارنګه شریک (Butter fly) چې ښایسته او ښکلې شکل لرونکي دي او د خلکو دن طرچلبولو او د محیط او چاریريال د ښکلا سبب ګرځي.

د گلانو او زینتي نباتاتو د صنعت عمده برخي

۱ د گلانو او زینتي نباتاتو تجارت Trade florist :- چې پدې برخه کې د قطعه کونکي گلان (Cut flower) او قطعه کونکي زینتي نباتات (Cut green) او همدانګه نور گلان او زینتي نباتات استعمالیږي .

۲ د گلانو او زینتي نباتاتو نرسري جوړول :- د گلانو او زینتي نباتاتو روزل په نرسري کې او وروسته په خرڅلا ورسول.

۳ Bedding plant industry :- په سرکونو او پیاده رونو په غاړو کې د گلانو او زینتي نباتاتو د کرلو صنعت.

۴ د تخمونو او تکثري برخو د تولید صنعت :- د گلانو او زینتي نباتاتو د تخمونو او د هغوي د تکثري برخو تولید او د هغوي خرڅول.

۵ د گلانو څخه د عطر جوړولو صنعت (Perfumery flower).

او همدارنګه د گلانو او زینتي نباتاتو څخه په بي شميره صنعتونو کي تري استفاده کيږي.

په افغانستان کي د گلانو او زینتي نباتاتو د تولید په برخه کي مشکلات

۱:- د گلانو او زینتي نباتاتو د روزني، پالني، انتقالولو، ذخيره کولو، درجه اوسورت بندي، بسته بندي، مارکټنگ، پروسس او توزيع په هکله د پوهي او عمومي معلوماتو نه درلودل.

۲ :- د گلانو او زینتي نباتاتو روزني لپاره د مسلکي اشخاصو نه موجوديت.

۳ :- د گلانو او زینتي نباتاتو د خرڅلاو لپاره د مارکټ نشتوالي.

۴ :- د گلانو او زینتي نباتاتو د مارکټ يا بازارموندني په هکله د معلوماتو نشتوالي.

۵ :- د گلانو او زینتي نباتاتو د ترانسپورت لپاره د مخصوصو موټرو نشتوالي، د سورت بندي، درجه بندي او بسته بندي لپاره د مخصوصو سامان الاتو نشتوالي او همدارنګه د ذخيره کولو لپاره د مناسب ساتن ځاي نشتوالي، پدي برسيره د پروسس لپاره د فابريکو نشتوالي.

۶ :- د گلانو او زینتي نباتاتو د اصلاح شوي ورايتيو او د تکثري عناصرو نه موجوديت.

لکه څرنگه چې ځینې نباتات د محیط د ښکلا له پلوه زیات د اهمیت وړ دي نو انسان تل په دې هڅه کې دی ترڅو دهغې چاپیریال چې پکې ژوند کوي، د نوموړي د ښکلا او ښایست لپاره ګامونه پورته کړي.

نوپډی خاطر یو شمیر مصنوعي شیان لکه د کورونو رنګ کول، د کورونو د دیوالونو رنګارنګ ډیزاین، د مجسمو جوړول او نسبول د خپلو کورونو او دفاترو د ښکلا لپاره جوړوي. چې په دې ترتیب دوی پدې هڅه کې هم دي چې د زینتي نباتاتو په وسیله د خپل محیط د ښکلا لپاره هم کار واخلي، او قسم قسم ګلان او بوټي وروزي او خپل چاپیریال پری ښایسته کړي.

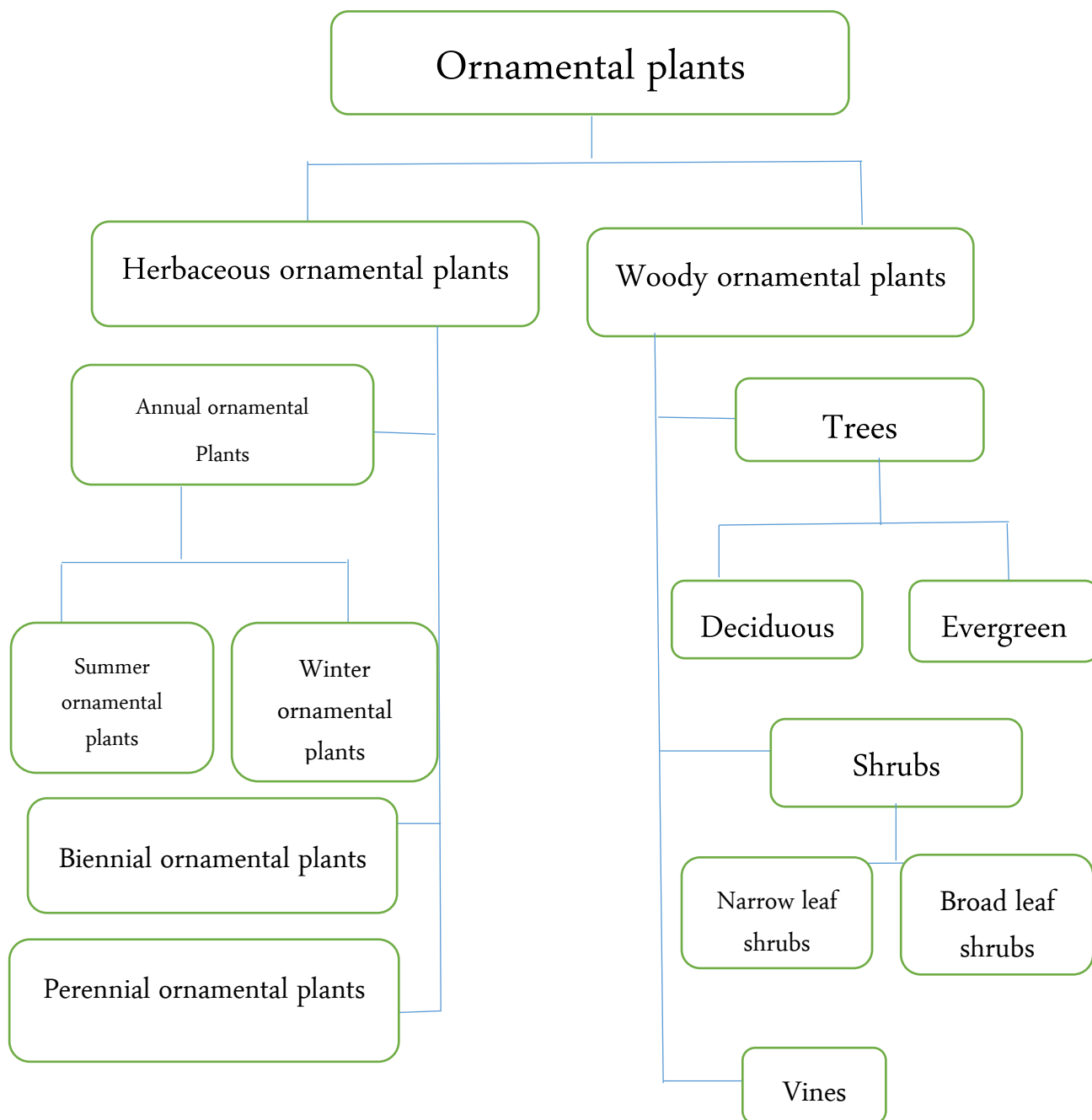
لکه څرنگه چې زمونږ ګران هیواد افغانستان د تیرو دری لسيزو جګړو پواسطه په ډیره زیاته پیمانه وېجاړ شوی او د ژوند زیاتره منابع یې د منځه تللي دي نو د بیا آډوللو په خاطر د اوسیدو د کورونو، رسمي دفاترو، د سړکونو د غاړو، پارکونو، مختلف تجارتی مجازو په داخل کې او په عامه خدماتي ځایونو کې لکه مکتبونه، شفاخانې او داسې ورته ځایونو کې د دوی د لازياتي ښکلا په خاطر د زینتي بوټو کرل او روزل ډیر ضرور دی.

دا نه یواځې د محیط د ښکلا سبب ګرځي، بلکې د محیط او چاپیریال د تصفیه کولو په مورد هم یوه اندازه ګټه لري، د ګلانو روزل د اقتصاد په ډګر کې خورا زیات اهمیت لري چې د دی یوه غوره نمونه یا مثال هم د راز راز ګلانو تجارت په تازه ډول او همدارنګه یو اندازه غیر محسوسې ګټې (د شاتومچيو تغذیه، ګرده افشاني) او داسې نورو کې.

Classification of ornamental plants د زینتی نباتاتو طبقه بندي

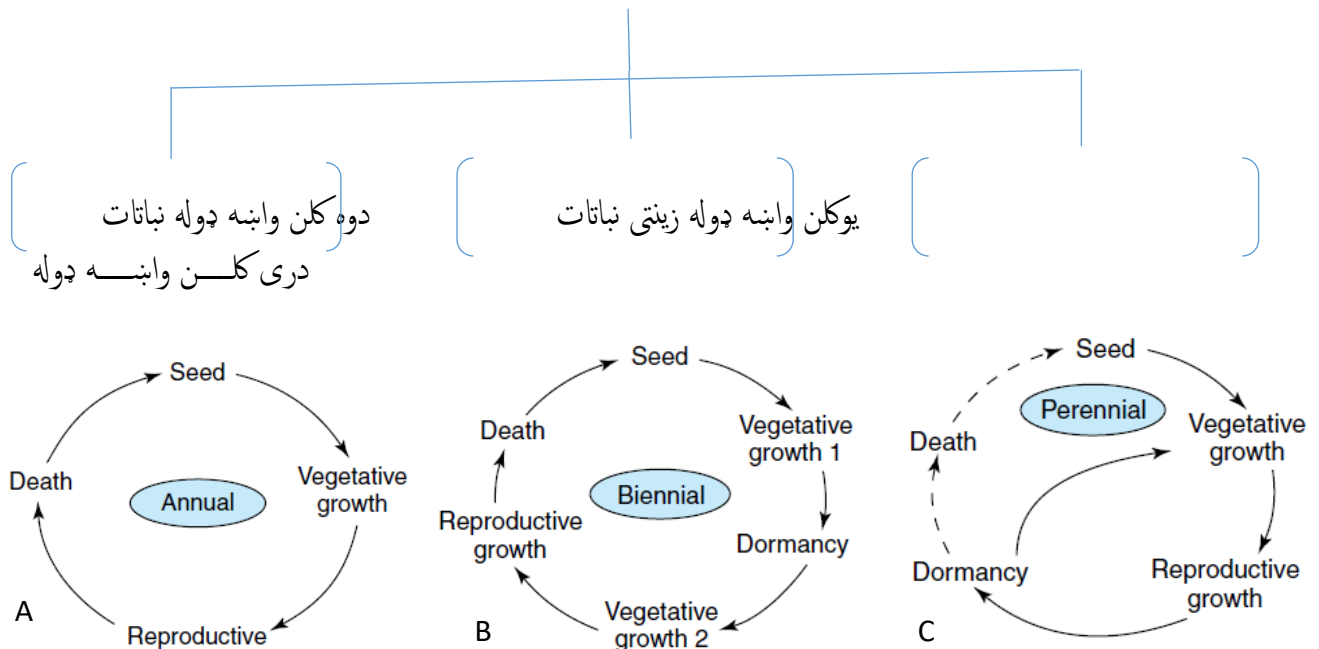
زینتی نباتات د هغه نباتاتو څخه عبارت دی چې د کورونو او بناونو د طبیعي منظرو په جوړولو او داسې نورو ځایونو د ښکلا لپاره استعمالیږي.

زینتی نباتات د تنی د نوعی، د ودی د دوران، د پانی د شکل او نورو خصوصیاتو له مخی طبقه بندی شویږي.

وابنه ډوله زینتی نباتات د ښو د وډی د دوران له مخی په دری گروپونو ویشل شوی دی.

وابنه ډوله زینتی نباتات د ښو دوران له مخی

نباتات

: شکل د کیني لوري څخه A، د نباتاتو یوکلن ژوند دوران B، دوه کلن ژوند دوران او C څو کلن ژوند دوران په ګوته کوي.

۱- یوکلن وابنه ډوله زینتی نباتات

د هغه زینتی نباتاتو څخه عبارت دی کوم چی د کال په هرڅپرکی کې کرل کیږي. د خپل ښایسته گلانو د تولید له نظره په طبعی مناظرو یا Landscaping کی ډیر زیات شهرت لري. یا په بل عبارت، یوکلن وابنه ډوله زینتی نباتات هغه نباتاتو ته ویل کیږي چی خپل جسمی او جنسی دواړه وډی د یوکل په دوران کې ترسره کړي.

یا په بل عبارت، د هغه نباتاتو څخه عبارت دی، چی د کال په جریان کی د خرڅلاو لپاره برابرېږي. یوکلن زینتی نباتات د ښکلا، مختلفو رنگونو د ساختمان، اندازی، ودیز خصوصیات او موسمیت لپاره کرل کیږي. دغه نباتات د کال په دوران کې باغ ته بی ساری ښکلا وربخښی، په باغ کې زینتی نباتات د مختلفو مقاصدو لپاره کرل کیږي. اوپه خاصه توګه زینتی نباتات د ښو وډی په لومړی مرحله د بسترونو، پولو او ګلدانیو د ښکلا لپاره استعمالیږی. او خپل بسترونه په مکمل ډول پټوی کله چی دوی گلان وغوروي.

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

کوچنی یوکلن وابنه ډوله زینتی نباتات د دیوالونو او د بسترونو په کوچنیو خنډو کې کرل کیږي. اوغټ یوکلن زینتی نباتات په باغ کې د دی لپاره هم کرل کیږي چې د باغ بدرنگه ساحې په خپلو بڼایسته گلانو سره پټ کړي. یوکلن زینتی نباتات د بڼایسته او اوږدې مودې لپاره دگلانو د ساتلو له کبله د Cut flower (هغه یوکلن زینتی نباتات چې ترکل تولیدولو وروسته گلان یې قطعه کیږي) هم استعمالیږي.

حال دا چې بعضی اقسام د یوکلن زینتی نباتاتو گلان د وچولو په مقصد پکار وړل کیږي. چې هغه ډولونه یې عبارت دی له (Acroclinium ، Helichrysum) څخه.

د دی لپاره چې یوکلن زینتی نباتاتو څخه په بڼه توګه ګټه واخستل شي باید د گلانو د کرلو په اړوند لاندې کرنيزې عملیې په خپل وخت سره تطبیق شي.

(1) on starting with and good health seed: - یعنی کوم تخم چې استعمالیږي باید نوموړی تخم صحتمند او د هر ډول امراضو او آفاتو څخه پاک وي.

(2) Sowing and transplanting at the proper time: - باید په معین وخت کې وکرل شي، او په معین وخت کې گلان خپلو اصلی ځایونو ته انتقال شي.

(3) Soil fertility: - باید خاوره بڼه تقویه شوی وي ترڅو نبات د هغه څخه په بڼه ډول ګټه واخلي.

(4) Soil Preparation: - د خاورې تیارولو څخه مقصد دا دی چې مخکې له دی چې مونږ دگلانو تخم وکړو، باید ځمکه د ۲۰-۳۰ سانتي مترو په اندازه قلمه شي او خس او خاشاک، رېښې، وړې تیږې او داسې نور مضر مواد د خاورې څخه لرې شي، ترڅو د بیا شنه کیدو قابلیت ونلري.

(5) Seed health procurement: - کوم تخمونه چې کرل کیږي باید د هرزه ګیاوود تخمونو، تیږو او داسې نور مضره موادو څخه پاک وي، کوښښ وشي چې تخمونه هرکال د باورې منابعو څخه ترلاسه شي.

(6) Sowing time: - یا د کر وخت، د تخم د کر وخت لاندې شیانو پورې اړه لري:

۱:- ټوکیدنه (Germination)

۲:- نمو (Growth)

۳:- محیطی شرایط (Environmental factors)

۴:- د نبات د گل کولو قابلیت

لکه څرنگه چې هغه سیمې چې ډیری غونډې لري. نموي څپرکي موده پکې کمه وي نو ټول کلني زینتی نباتاتو تخمونه په اوږې کې کرل کیږي بالخصوص په هغه وخت کې چې د شبنم د وریدو امکان کم شوی وي.

د زینتی نباتاتو تولید

Ornamental Plants Production

خو په هغه ځایونو کې چې د کرلو وخت یې (Growing season) اوږد وی نو د کلنۍ زینتی نباتاتو تخمونه د کال په مختلفو وختونو کې کرل کېږي.

معمولاً د ژمنۍ یو کلن زینتی نباتاتو تخمونه د میزان او قوس (Sep - Oct) په میاشتو کې په نرسرۍو کې کرل کېږي. او د جدې (December) په میاشت کې اصلی ځای ته انتقالیږي، خو له بلې خوا اوږنۍ زینتی نباتات (Summer annual ornamental plants) تخمونه د حمل او ثور په لومړیو کې چې (March - April) سره سمون خوري، په نرسرۍو کې کرل کېږي او د ثور په آخرو کې او د جوزا په اوایلو (April - June) کې خپل اصلی ځایونو ته انتقالیږي.

خو پدې وروستیو کې یو بل ډول زینتی نبات پیژندل شويدي چې د مونسوۍ کلنۍ زینتی کلانو په نوم یادېږي لکه تاج خروس (Cocks comb)، (Celosia) چې تخمونه یې د سرطان (August) په میاشت کې کرل کېږي او د قوس (September) په میاشت کې اصلی ځایونو ته انتقالیږي.

7 د تخمونو کرل Seed sowing: - د تخمونو د کرلو څخه مخکې د تخمونو د بسترخاوه باید ښه تعقیم (Sterilize) شي ترڅو چې د ځینو فنګسي ناروغيو مخنیوی پکې صورت ونيسي کوم چې په نرسرۍ کې په بوزغلیو باندې حمله کوي. تخمونه باید د خپل قطر د اندازې دوه برابره د خاورې لاندې شي، او کوبښن باید وشي چې اوبه د آبپاش په واسطه او په صحیح توګه اوبه شي د Run off په شکل اوبه ضایع نشي. یا مطلب چې بسترونه د وچوبی سره مخامخ نه شي.

باید بسترونه د اخبارونو په واسطه ترهغه وخته پوري وپوښل شي ترڅو چې تخمونه وتوکیږي. کله کله داسې هم پیښیږي چې بسترونه د باران د اوبو په واسطه متاثره کیږي، نو د دې مشکل د حل لپاره باید د Wooden flat moveable flat یا په هغه ساختمانونو کې د نباتاتو تخمونه کرل شي چې خوځنده خصوصیات ولري او د یوه ځای څخه بل ځای په اسانۍ سره انتقال شي، او کله چې باران وورېږي نو نوموړي جوړښتونه د باران د زیان رسولو څخه خوندي او بچ کړي.

8 Germination time: - د توکیدنې وخت. د تخمونو توکیدنه په زیات شمیر فکتورونو پوري اړه لري لکه په لاندې ډول:

1. Internal-physiological condition of seed د تخم دننه فزیالوژیکي حالت

2. لڼده بل Humidity

3. تودوخه Temperature

4. رڼا Light

د کرلو د وخت څخه تر توکیدو پوري نېټه د زینتی نباتاتو د ورايتيگانو ترمنځ مختلف دی. چې په لاندې (جدول ۱) کې د یو کلن زینتی نباتاتو د کرلو وخت نه تر توکیدو پوري د ورځو شمیر ښودل شوې دی.

۱ جدول: د مختلفو زینتي نباتاتو د کرلو څخه تر ټوکیدني پوري وخت.

5days	Ageratum, Cornflower, Cosmos, Dahlia, Four-o'clock Marigold, Morning glory, Pink stock, straw flowers, Zinnia.
8days	China aster, Calliopsis, Nasturtium
10days	Baby's breath, Balsam, Calendula, Cocks comb, Coleus Forget me not, Pansy, Petunia, Phlox, portulacaceae, Scabiosa, Spider plant.
15days	Glob, Amaranth, Impatient, slapiglosiss, Vica, Scarlet Sage, Snap dragon, Summer Cyprus.
20days	Candytuft, Gaillardia, Larkspur, Lupine.

(9 Transplanting: - د نرسۍ يا د روزنځايونو څخه د نباتاتو انتقالول:

عموماً يوکلن اوړنی زینتي گلان (Summer annual ornamental flowers) د ۲-۴ هفتو وروسته خپلو اصلي ځایونو ته انتقالیږي. لیکن ژمنی يوکلن زینتي نباتات وروسته له ۲-۶ هفتو څخه خپل اصلي ځایونو ته انتقالیږي، د بوزغلي د مازدیګر په وخت کې له نرسۍ څخه وویستل شي او سمدستی دی په اصلي ځایونو کې کینښول شي، اود کینښولو وروسته دی ورته سمدستی اوبه ورکړل شي.

اوهم باید د بوزغلیو د کینښولو په وخت د بوزغلیو لپاره د سوریو په وستلو کې په خاص پاملرنه وشي، چي سوري باید آزاد وي چي ترڅو د ریښو د نفوذ موانع ونه ګرځي.

(10 Plant space: - د نبات څخه تر نبات پوري فاصله (Plant-to-Plant space) د نبات په اندازي، اقلیمي عوامل، او د خاوري حاصلخیزی پوري اړه لري.

د محلي اقلیم په اساس د لاندی نباتاتو لپاره نبات څخه تر نبات پوري فاصله ښودل شوی دی.

۲ جدول : د زینتی نباتاتو د مختلفو بوټو ترمنځ فاصله

20-30cm	Larkspur, Lupine, Pansy, Phlox, Sweet pea, Poppy, Snapdragon, Stock, Calendula.
25-30cm	Candytuft, Nasturtium, Pink, Scarlet sage, Zinnia, Baby's- Breath, china aster, Cocks comb, Coleus, Cosmos, Forget-Me-not, Gaillardia, Globe, Amaranth, impatiens, Protulacca, Slapiglossis, Straw-flowers, Sweet alyssum, Vinca.
30-35cm	Calliopsis, Marigold, Rudbeckia, Balsam, Cornflower, Dahlia, Four-o-clock, Petunia, Scabiosa, Spider plant, Sunflower

Thinning: د رنگړۍ کولو څخه عبارت دی. کله چې گلان بیدون د قورږي څخه د گلانو په اصلی ځایونو کې وکرل شي ، حقیقي دوه پاڼه ایز په مرحله کې رنگړۍ کیږي ، اورنگړۍ کیدل باید په داسې طریقې سره وی چې په کرونده کې باقی پاتې شوی نباتات په داسې فاصلو سره ترتیب شي چې په کومو فاصلو سره مونږ د دوو نباتاتو ترمنځ فاصله یا Plant-to-Plant space تعین کړی وي.

Pinching: د لاس په واسطه د بوټي د پاسني څوکی (Terminal bud) پریکول د دی لپاره چې نبات وهڅوی تر څو جانبي څانګې تولید کړي.

پاڼه بل عبارت Pinching د دی لپاره ترسره کیږي چې نبات جانبي څانګې تولید کړي او په ضمن کې د نبات قد ټیټ او استوار یې وساتي.

Training and Supporting

Training دکرلو څخه تر دری کلنۍ یا کل نیولو پورې مرحلې یا وخت ته ویل کیږي.

Supporting: د اړم څخه عبارت دی، لکه څرنګه چې بعضی یوکلن زینتی نباتات مستحکم ساقی نه لري. لکه پیچکونه (Vines, sweet pea, Cyprus, clitoria) د کمزوري ساقی لرونکي زینتی گلان ، غټ اودرانده گل نیونکي زینتی نباتات لکه stack, snapdragon, Carnation او بقیه نور یوکلن نباتات د حمایت لپاره پلاستيکي جالیو supporter net څخه کار اخستل کیږي.

اونځور Watering : د گلانو بسترونه چې نیایي وچوالی حالت ته ورسیده باید اونځور شي او همدارنګه باید د اوړی په موسم اونځور ماسپینین له خوا څخه باید ترسره نه شي. له هغه څخه بهیر چې هر وخت د اونځور شي کوم نقصان نه لری. البته د اونځور دغی مسئلې ته خاص د اوړی په موسم کې باید ورته توجه وشي او په نورو موسمونو کې که د نباتاتو بسترونه د ورځې په هره برخه کې چې اونځور شي پاک نه لری.

پدی شرط چې کړنده د وچوبی نیایي حدته رسیدلی وی، داونځور سیستم د گل لرونکو نباتاتو لپاره Sprinkler نه وی ځکه اونځور دغه سیستم د گلانو په تازه رنګه پانو باندی ولیري نو د هغوی د ښکلا د خرابوالی باعث کړي.

Sprinkler سیستم د هغه زینتی نباتاتو د اونځور لپاره استعمالیږي چې herbaceous یا وابنه ډوله وی یعنی گل ونلری غوره بریښی.

Hoeing: رمی کولوته وایي رمی د زینتی نباتاتو په بسترونو کې هغه وخت ترسره شي چې د گلانو بسترونه د وترې په حالت کې وي. اوهم باید له یاده ونه باسو چې رمی د گلانو د نموي څپرکۍ په هغه حالت کې ترسره شي د نبات د گل ساختمان نه وي تشکیل شوی.

رمی باید په سطحی توګه ترسره شي ځکه ډیر ژوره خیشاوه د نباتاتو ریښې متاثره کوي او دهغوی د وچوالی سبب کړي. رمی د دي لپاره استعمالیږي چې ځمکه پسته شي هرزه کياوې له منځه ولاړې شي، نبات په ښه ډول تنفس وکړي او وکولای شي چې په آسانی سره خپل غذايي مواد د خاورې څخه ترلاسه کړي.

Suitability for different purpose

دمايش په اساس کلي يوکلن زینتی نباتات د نموي خواصو، اندازی، او د پانو او گلانو د خواصو له مخی زینتی مختلفو مقاصدو لپاره پکاروړل کيږی.

۳ جدول: يوکلن گل لرونکی زینتی نباتات د استعمال له مخی په لاندی ډول دی.

Edging	Ageratum, Candytuft, Pansy, Portulacaceae, Sweet alyssum
Bedding	China aster, balsam, Calendula, Marigold, cocks comb, Dahlia, nasturtium, Pansy, Phlox, salvia, snapdragon, Stock, petunia, strawflower, verben, zinnia, cosmos.
Border	Gypsophilla, gaillardia, globe, amaranth, lupine, pink, Poppy, salvia, sweet alyssum,
Screen	Cosmos, larkspur, morning glory, summer cypress, Sweet pea, Clitoria, holly hock, sunflower.

Cut flower	China aster, ageratum, Gypsophilla, calendula, corn- Flower, cosmos, dahlia, gaillardia, globe, marigold, Pansy, snapdragon, stock, strawflower, verben, zinnia.
------------	---

۴ جدول: د ژمني یو کلن زینتي گل تولیدونکو نباتاتو ځيني ډولونه د انگلیسی او علمي نومونو سره.

Common name	Botanical name
Acroclinium	<i>Helipterum roseum</i>
Alyssum	<i>Alyssum maritimum</i>
Antirrhinum	<i>Antirrhinum majus</i>
Arctotis (African daisy)	<i>Arctotis stoechadifolia</i>
Aster	<i>Callistephus chinensis</i>
Buttercup	<i>Brachycome iberidifolia</i>
Calendula	<i>Calendula officinalis</i>
Candytuft	<i>Iberis amara</i>
Carnation	<i>Dianthus caryophyllus</i>
Cornflower	<i>Centaurea cyanus</i>
Cosmos	<i>Cosmos bipinnatus</i>
Chrysanthemum	<i>Chrysanthemum morifolium</i>
English daisy	<i>Bellis perenne</i>
Holly hock	<i>Althea rosea</i>
Pansy	<i>Viola tricolor</i>
Petunia	<i>Petunia hybrida</i>
Phlox	<i>Phlox drummondii</i>
Stock	<i>Matthiola incana</i>
Sweet pea	<i>Lathyrus odoratus</i>
Wallflower	<i>Cheiranthus cheiri</i>

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

Picture of some annual ornamental plants د بعضی یوکلن زینتی نباتاتو تصویرونه

۵ جدول: د اوړي یوکلن زینتی کل تولیدونکو نباتاتو ځینې ډولونه د انګلیسی او علمي نومونو سره.

<i>Common name</i>	<i>Botanical name</i>
Amranthus (Tassel flower)	<i>Amranthus cauatus</i>
Balsam	<i>Impatiens holsti</i>
Celosia	<i>Celosia plumose</i>
Cosmos	<i>Cosmos sulphureus</i>
Cock's comb	<i>Celosia argentea</i>
Gaillardia	<i>Gaillardia amblyodon</i>
Gomphrena (glob amaranth)	<i>Gomphrena globose</i>
Sunflower	<i>Helinthus annuus</i>
Kochia	<i>Kochia scoparia</i>
Marigold (African)	<i>Tagetes erecta</i>
Marigold (French)	<i>Tagetes patula</i>
Morning glory	<i>Ipomoea purpurea</i>
Morning glory (dwarf)	<i>Convolvulus tricolor</i>
Portulaca (moss rosa)	<i>Portulaca grandiflora</i>
Zinnia	<i>Zinnia elegans</i>

Pictures of summer annual flower

دوه کلن زینتی نباتات

دوه کلن زینتی نباتات دهغه نباتاتو څخه عبارت دی چې نبات خپل جسمی وده په یو کال کې اوجنسی- وده په دوهم کال کې ترسره کوی.

یا په بل عبارت : دهغه زینتی نباتاتو څخه عبارت دی چې خپل جسمی نمویه یو کال کې او په دوهم کال کې نیسی.

۶ جدول: د دوه کلنو زینتی نباتاتو د ځینو ډولونو معمولي او علمي نومونه .

<i>Common name</i>	<i>Botanical name</i>
Foxglove	<i>Digitalis purpurea</i>
Holly hock	<i>Althea rosea</i>
Stock	<i>Matthiola incana</i>
Wallflowers	<i>Cheiranthus allionii</i>
Cabbage	
Begonia	<i>Begonia elatior</i>

Pictures of biennial flower

څو کلن زینتی نباتات

څو کلن زینتی نباتات دهغه نباتاتو څخه عبارت دی چې څو کاله عمر ولری.

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

کله چې دوه کلن زینتی نباتات د دوو کرنیزو څپرکیونو څخه وروسته هم دموکولو قابلیت درلوده. نوځکه دڅوکلنو زینتی نباتاتو په نوم یادشو.

دغه نباتات یو غټ سلسله لری چې دا نوموړی نباتات دلاندی خصوصیاتوله مخی یو دبل سره فرق کوی چی عبارت دی.

- Growing habit
- Flower shape
- Size
- Color
- Flowering season
- Foliage and hardness

دغه نباتات که یوځل وکرل شی ډیر زر زیادښت مومی، لکه د زینق Iris چی یوځل وکرل شی اوبیا Bulb یی غوڅ شی اوپه بل ځای کی کیښنول شی ډیر ژر یو خاصه ساحه ترپوښښ لاندی راوی. څوکلن زینتی نباتات داوردی مودی دوام، نموی خواصو، اوبنایست له مخی د مختلفو مقاصدو لپاره پکار وړل کیږی.

1. Ground cover and grass substitutes
2. Wild garden
3. Naturalization
4. Cut flower
5. Screen and background planting
6. Herbaceous
7. Landscaping structure
8. Shade garden

Selection of plant : لکه څرنګه څوکلن زینتی نباتات دڅوکلنو لپاره په ځمکه کی پاتی کیږی، باید دهغوی په انتخاب کی پوره توجه وشی. د نبات په انتخاب کی ترټولو ډیرتوجو باید لاندی شیانو ته وشی.

- Size
- Form and growth habit
- Seasonality of blooming
- Bloom color
- Blooming duration and recurrence of blooming.

- Leaf size
- Form texture
- Color
- Seasonality of color
- Hardiness

دپورتنیو خصوصیاتو برعلاوه باید بڼه او داوړدی مودی لپاره گلان ولری یعنی گل یی د اوړدی مودی لپاره دوام وکړی. بڼایسته گلان تولید کړی، او گلان یی باید جذبوونکی (Attractive) وی. همدارنګه باید داسی څوکلن زینتی نباتات انتخاب شی چی قوی ساقی ولری اودګرمی ، یخنی ، وچوالی او امراضوپه مقابل کی مقاومت ولری.

نموی خصوصیات. Growth Habits.

د نبات شکل او جګوالی دوه هغه لوی خصوصیات د نبات چی نبات دهغه له مخی د نبات انتخاب دیوی خاصی ساحی لپاره ترسره کیږی.

د جګوالی په اساس څوکلن زینتی نباتات په ګروپونو ویشل شوی دی

- ۱:- کوچنی قد لرونکی :- هغه څوکلن زینتی نباتات دی چی قدونه یی کم تر (۳۰) سانتي مترو وی.
- ۲:- متوسط کوچنی قد لرونکی :- هغه څوکلن زینتی نباتات دی چی قدونه یی کم تر (۳۰-۶۰) سانتي متره وی.
- ۳:- متوسط قد لرونکی :- هغه څوکلن زینتی نباتات دی چی قدونه یی (۶۰-۹۰) سانتي متره څخه کم وی.
- ۴:- جګ قد لرونکی :- هغه څوکلن زینتی نباتات دی چی قدونه یی کم تر (۹۰-۱۲۰) سانتي متره وی.
- ۵:- ډیر جګ قد لرونکی :- هغه څوکلن زینتی نباتات دی چی قدونه یی کم تر (۱۲۰) سانتي متره پوری وی.

د غوړیدنی خصوصیات

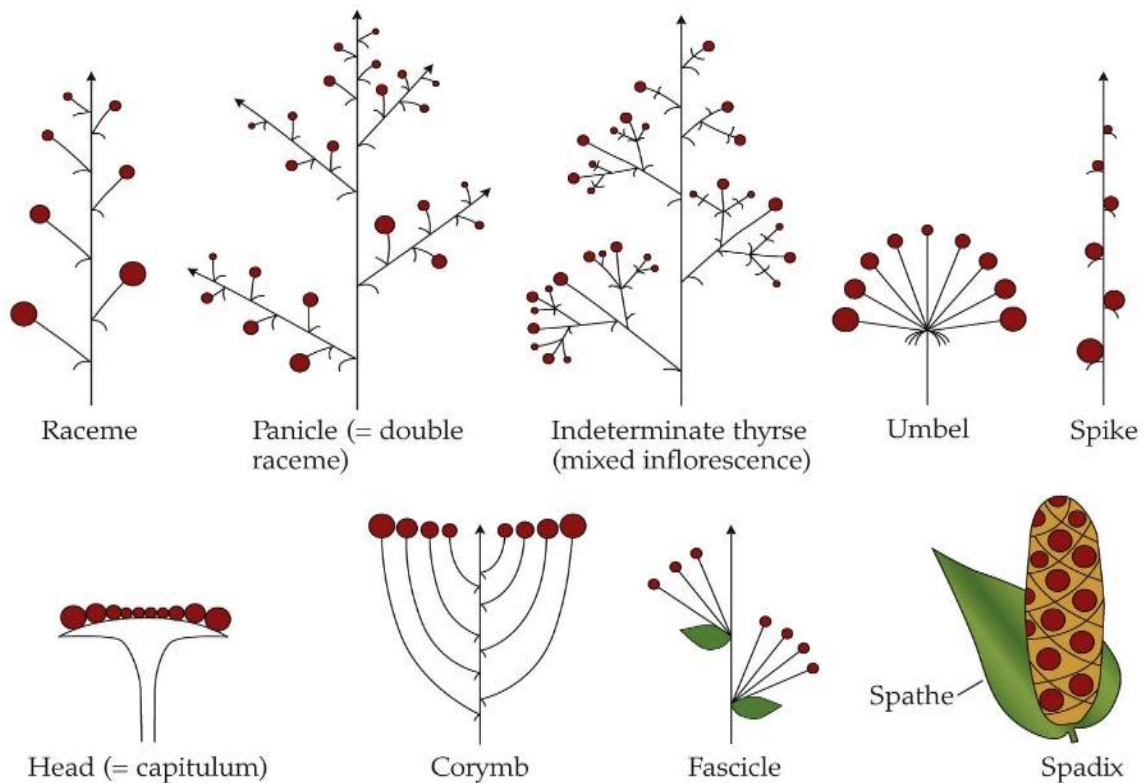
د نبات د غوړیدنی په خصوصیت کی لاندی فکتورونه شامل دی.

- دکل غوړیدل په دانه ایز (singly) یا غنچي (Cluster) په شکل.
- یا د Raceme) یا (cymes) په شکل وی.
- یا غوړیدل دکل د نبات په څوکه (terminal) یا په جانبی خوا د نبات کی.
- اندازه ، شکل ، رنگ ، دکل موسم ، بیا گل نیول اودهغی د غوړیدنی موده او خوشبویي دکل دا ټول د نبات د غوړیدنی د خصوصیاتو څخه شمیرل کیږی.

Ornamental Plants Production

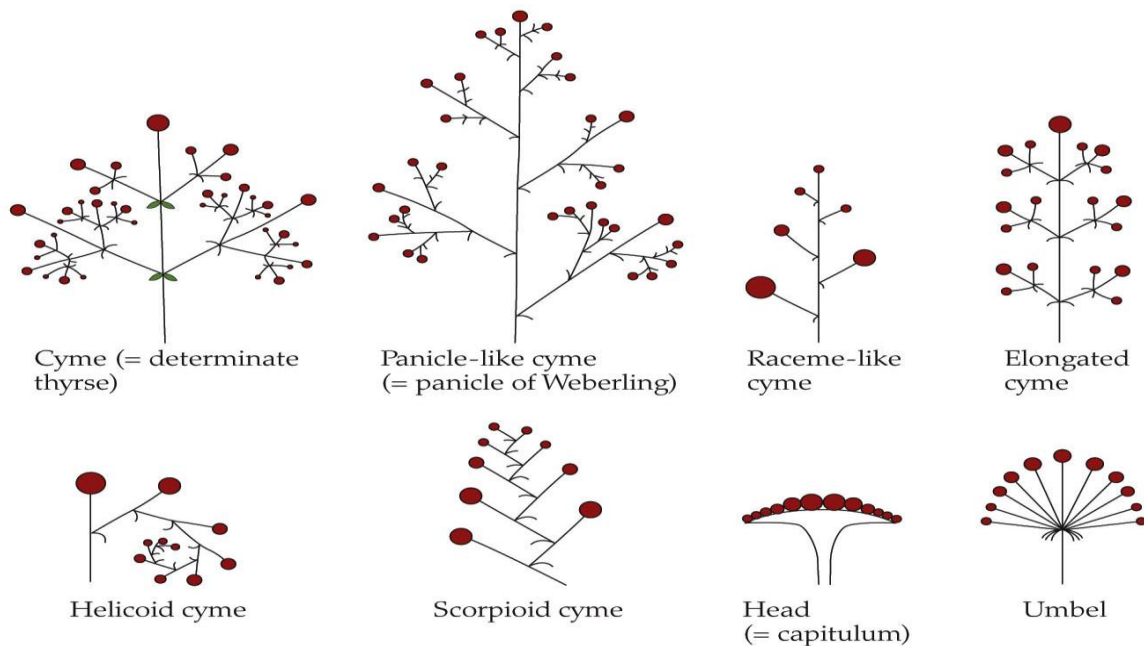
د زینتی نباتاتو تولید

دگلانو ښایسته انځور په ټول بستر کې ښوروی او شاید دغه ښکلا ټول کال په برکې ونیسی. په خاص ډول دپسرلی نه ترمنی او په ځینو ځایونو کې به ژمی کې دگلانو غوړیدلی شکلونه.

PLANT SYSTEMATICS, Third Edition, Figure 4.30

© 2008 Sinauer Associates, Inc.

PLANT SYSTEMATICS, Third Edition, Figure 4.29

© 2008 Sinauer Associates, Inc.

شکل: په نباتاتو کې دگلانو غوړیدو او یا گل ځانګړي څخه را په ګوته کوي.

هغه نباتات چې دطبیعی منظری لپاره تعین شوی وی، بایدبنايسته گلان تولید کړی، اود گلانو تازه والی (Freshness) تر اوردی مودی پوری وی، اونوموړی گلان باید د دیرو پاڼو په واسطه پټ شوی نه وی.

هدف (Purpose): لکه څرنګه چې مخکې تشریح شوچې څوکلن زینتی نباتات د مختلفو مقاصدو لپاره استعمالیږی. که چیرې مونږ وغواړو چې څوکلن زینتی نباتات په یوه ساحه کې دطبیعی منظری یا Landscaping لپاره په نظرکې ونیسولوموړی باید دهغه نباتاتو ټول خصوصیات وڅیړو. چې آیا د دغه نباتاتو تنی دیځنی، گرمی، وچوالی اومراضو په مقابل کې مقاومت لری. آیا د دی نباتاتو دکل دغوریدنی موده څومره وخت دی، آیا دغه نباتات چې مونږ د دغی ساحی لپاره تعین کړی دی، دی ساحی ته دښکلا ورکولو قابلیت لری لنډه دا چې باید نباتات زمونږ دتقاضا په مطابق وی کله چې داټول شیان په تثبیت ورسیده چې کوم نباتات چې مونږ یی غواړوهمدا نباتات دی وروسته له هغی دهغوی په کر باید اقدام وکړو.

دوام: Permanence

داسی هم نه دی چې څوکلن زینتی نباتات دهمیش لپاره دوام کوی. بلکې یوڅو کاله دوام لری، خوبیا هم دڅوکلن زینتی نباتاتو دژوندانه اوردوالی اودوام بعضی فکتورونوپوری اړه لری.

● دامراضو په مقابل کې مقاومت

● دهر قسم خاورو سره توافق اوهر قسم ماحول کې توافق.

انتخاب شوی نبات چې څومره مقاوم وی، هومره ساتنی اوبدلیدو ته اړتیا نه لری.

Ease of maintenance and care

دنباتاتو وده اقلیمی شرایط پوری اړه لری، څرنګه چې بعضی نباتات په نسبتی کو درجه د حرارت کې ښه نمو کوی. سره له دی چې په گرم درجه دحرارت کې ښه نمو کوی، نو ویلای شوچې مختلف نباتات مختلف طرز دکرلو، دخاوری، دلر ریاخوبنی اوسیوری خوبنی، داوبو ضرورت اوداسی نورو کی دیو بل سره توپیر لری. هغه نباتات چې دطبیعی منظری (Landscaping) لپاره استعمالیږی باید د نبات مقاومت د محیطی شرایط د هغه ځای چې نوموړی نباتات په کې د Landscaping لپاره کرل کیږی توافق ولری.

دڅوکلن زینتی نباتاتو د ښی ساتنی اومحافظت لپاره باید لاندی عملیات ترسره شی

۱:- درمی استعمال: کله چې دکلانو بسترونه کلک شی اود هرزه کياوو موجودیت پکی زیات شی باید خیشاوه او دهرزه کياوو لیری کول ترسره شی.

۲ اوبخورد نباتاتو :- په کوم وخت کې چې نبات اوبوته اړتیا پیداکړی باید سمدستی اوبخوړشی. اوپه دی وپوهیږو چې له اندازی زیات اوبخوړنبات متاثره کوی.که چیرې نباتات اوبخوړته ضرورت ولری نو مونږ باید په دی وپوهیږوچې نباتاتو ته بایدپه کوم اندازه اوبه ورکړل شی ترڅوچې دنباتاتولپاره نوموړی اوبه دضررباعث ونه ګرځی.

۳:- دارم (Supporter) ایښودل :- دارم ایښودل دهغه نباتاتولپاره چې ډیرجک قدونه لری اود نازکو تنولرونکی دی اونوموړی نباتات ونه شی کولای چې دباد اوباداسی نورومحیطی عواملو په مقابل کی مقاومت وکړی نودهغه تنولپاره دلرگی څخه اړم په توگه استفاده کیږی.

اوهم دهغه څوکلن زینتی کل نیونکی نباتاتوچې ډیرغټ اودراندې کلان نیسی باید دهغوی لپاره پلاستیکی جالی جوړی شی چې ترڅودمحیطی عواملوپه واسطه دغه جالی دنوموړو نباتاتو لپاره د اړم په توگه کارترسره کړی.

۴:- دهغه زاړه کل لرونکی زینتی نباتاتو لیری کول چې دباغ اودطبیعی منظری د ښکلا دخرابوالی سبب گرځی.

۵:- تغذیه دنباتاتو په مناسب اندازه دضرورت په وخت کی.

۶:- دامراضو ، حشراتو اوطوفانی بادونو په مقابل کی دنباتاتو ساتنه.

د پولی جوړولو پلانول Planning a border

دپولی یا border سور باید یومتر 1m وی چې دا دپولی د دوجکو پولو لپاره استعمالیږی او هغه پولی چې (۱۵۰-۱۸۰) سانتي مترو پراخوالی لری د دری یا څلور قسمه قدونو لپاره استعمالیږی.

دښه او اوچت نتیجی لپاره دپولی سوروالی باید (۱۵۰-۱۸۰) سانتي مترو وی. هغه پولی چې اوږدوالی کی لنډی اوسوروالی کی ډیروی، بی موازی او عجیبه ښکاری.

هغه پولی چې د (۱-۲) مترو سوروالی لری ، دنوموړی پولی اوږدوالی باید (۱۵) سانتي مترو وی. او داوږدوالی آخرین حدی تر (۲۵) مترو باید زیات نه شی.

کوم پلان چې لومړی دکاغذ پرمخ نقشه شی او وروسته دساحی پرمخ تطبیق شی او پلان کوونکی باید دا وگوری چې آیا د پولی د امتداد ټول کلان یوشان کلان غوړولی دی او دغوړیدو اندازه دکال په لړ کی وی اوکه نه.

که چیری دپولی لپاره دکلانو انواع په داسی رقم انتخاب شی چې دیوی ساحی کلان په یوه وخت کی وغوړیږی او دپولی بقایه کلان په بل وخت کی وغوړیږی چې اصل کی دا یوغلط پلان شوی نقشه ده. باید دکلانو قدونه اودکل دغوړیدلووخت په یو وخت کی وی.

جک قدلرونکی نباتات باید دپولو له جملی څخه په شاتنی پولی کی وکرل شی ، اوهغه چې ټیټ قدونه لری، باید په مخکینی قطاردپولو کی کښینول شی ، اوهغه نباتات چې متوسط قدونه لری، باید دمخکینو قطارونو ترمنځ دهغوی دقدپه اندازه طبقه په طبقه د جک قدلرونکی څخه دټیټ قدلرونکی په لورځای پرځای شی. هغه کلان چې په اول قطار کی کرل کیږی، باید دښایسته شکل اودکلانو لرونکی اوډیر جذبونکی (attractive) وی. دکلانو اودکلانو دبوټو رنگونه د Florist لپاره چې طبیعی منظری جوړوی ډیرضرور بریښی.

د بسترونو او پولو د جوړولو لپاره لومړی باید کرنیز عملیات د ښه خاوری د تیارولو څخه پیل کيږي. که چیرې د خاوری موجوده غذائی مواد د څوکلن زینتی نباتاتو د ودې لپاره برابره وي، نو د عضوی او مصنوعي سرو استعمال ډیر ضرور بریښي. کوم بسترچې د څوکلنو نباتاتو لپاره تیاریږي باید تر ۳۰ سانتي مترو پورې د نوموړي بستر خاوره ښه تقویه شوی وي، د دوامداره نمو لپاره ښه تقویه شوی خاوره ضروري بریښي.

۷ جدول: پدې جدول کې د څوکلنو زینتی نباتاتو او گلان نومونه د کورني سره ذکر شويدي.

Common name	Botanical name	Family
Periwinkle	Vinca minor	Apocynaceae
Anchusa	Anchusa barrelieri	Boraginaceae
Forget- me- not	Myosotis scorpioides	Campanulaceae
Bellflower	Campanula carpatica	Campanulaceae
Baby's breath	Gypsophila paniculata	Caryophyllaceae
Carnation	Dianthus caryophyllus	Caryophyllaceae
Pink (Maiden)	Dianthus deltoids	Caryophyllaceae
Sweet William	Dianthus barbatus	Caryophyllaceae
Aster	Callistephus alpinus	Compositae
Aster	Callistephus subcaerulens	Compositae
Blanket flower	Gaillardia aristata	Compositae
Chrysanthemum	Chrysanthemum morifolium	Compositae
Coneflower	Rudbeckia soeciosa	Compositae
Cornflower	Centurea montana	Compositae
Dahlia	Dahlia coccinea	Compositae
English daisy	Bellia perennis	Compositae
Goldenrod	Solidago canadensis	Compositae
Pianted daisy	Pyrethrum roseum	Compositae
Sunflower	Helianthus orgyalia	Compositae

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

Candytuft	Iberis sempervirens	Cruciferaceae
Wallflower	Cheiranthus allionii	Cruciferaceae
Scabiosa	Scabiosa columbaria	Dipsaceae
Iris	Iris spp	Iridaceae
Iris (Breaded)	Iris germanica	Iridaceae
Iris (breadles)	Iris pseudacorus	Iridaceae
Iris	Iris tectorum	Iridaceae
Iris	Iris xiphioides	Iridaceae
Day lily (tawny)	Hemerocallis fulva	Liliaceae
Day lily (lemon)	Hemerocallis fulva	Liliaceae
Lilium	Lilium philippinense	Liliaceae
Lilium	Lilium formosum	Liliaceae
Lilium	Lilium regale	Liliaceae
Lobelia	Lobelia cardinalis	Lobeliaceae
Hollyhock	Althea rosea	Malvaceae
Four-o'clock	Mirabilis jalapa	Nyctaginaceae
Iceland poppy	Papaver nudicale	Papaveraceae
Oriented poppy	Papaver orientale	Papaveraceae
Primrose	Primula polyantha	Primulaceae
Butter cup	Ranunculus acris	Ranunculaceae
Larkspur	Delphinium grandiflorum	Ranunculaceae
Windflower	Anemone coronaria	Ranunculaceae
Foxglove	Anemone japonica	Ranunculaceae
Verbena	Verbena canadensis	Verbenaceae
Violet	Viola papilionacea	Violaceae

Bedding Plants

1. Bedding plants : عبارت دهغه یوکلن زینتی نباتاتو څخه دی چی دسړکونو په غاړوکی کرل کیږی، ددی نوعه گلانو تخمونه لومړی په off season کی په تودوخونو اوشنوخونو کی کرل کیږی، اویا د دوی دمنوئی موسم په رسیدو سره دوی اصلی ځایونو ته انتقالوی اومثالونه ئی په لاندی ډول دی.

تصویرونه:

Hanging Plants

2. Hanging plants : ځوړونکی نباتات: دهغه زینتی نباتاتوڅخه عبارت دی چی گلان نه لری، مگردخپل بنایسته شین رنگه پانواوساقو د درلودلو له کبله په بنایسته کانتینرونواو گلدانیوکرل کیږی اود انگر په چتونوکی نوموړی

House plants

گلدانونه ځړول کیږی. نباتات ئی عبارت دی له ...

3. House plants : دهغه زینتی نباتاتوڅخه عبارت دی، چی په دننه دکورکی کرل کیږی، دانباتات دکورونوپه دننه محیط کی توافق کوی چی دغه نباتات دکورنی زینتی نباتات (Indoor Plants-or-House Plants) په نوم یادیري.

دغه نباتات معمولاً په گلدانیوکی کرل کیږی ددی نباتاتو له جملی څخه بعضی ئی گل لرونکی (Flowering) اوبعضی ئی بی گل (Foliage) دی چی په لاندی ډول دی.

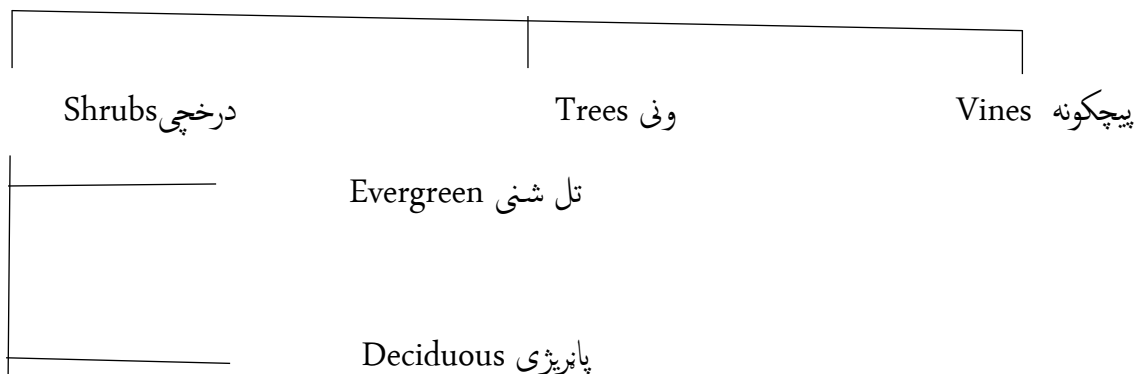
Foliage house plants

Flowering House Plants

لرگین زینتی نباتات Woody ornamental plants

لرگین زینتی نباتات د هغه نباتاتو څخه عبارت دی چې په بناړونو او د کورونو په دننه کې د ښکلا او زینت لپاره روزل کیږي. لرگین زینتی نباتات یو تریله په اندازه او نمو کې فرق کوي، ځینې یې پانیریږي او بعضی یې تل شنی دی، چې له دی نباتاتو څخه بعضی یې درخچه (Shrubs) او ځینې یې ونې (Trees) دی.

لرگین زینتی نباتات په دری کتگوریو ویشل شوی دی

۱. Shrubs

1. Shrubs (درخچه): هغه څوکلن زینتی نبات دی، چې کوچنی قدونه لري، او څوکلن ساقی د ځمکې څخه پورته تولیدوي او ساقی یوله بل سره ډیر نږدې واقع دی.

درخچه د Hedge plant او Ground cover له مخې په دوه کتگوریو ویشل شوی.

۱: تل شنی څوکلن زینتی درخچه / Ever green perennial ornamental plants

۲: پانیریږي څوکلن زینتی درخچه / Deciduous perennial ornamental plants

تل شنی څوکلن زینتی درخچه :- دغه درخچه تل شنی دی، داهم خپله پاني غورځوي خومگرپه تعویضی- شکل باندی دا درخچه دکال په اوږدو کې تل شنی وی. چې دغه تل شنی څوکلن زینتی نباتات دپاني د شکل او اوږدوالی له مخې په دوه کتگوریو ویشل شوی.

ستن پانی درخچه A. Narrow leaf Shrubs پلن پانی درخچه B. Broad leaf Shrubs

پانیریږي څوکلن زینتی درخچه :- عبارت دهغه زینتی درخچو څخه دی چې دکال په اوږدو کې په بعضی- اوقاتو کې خپل پانی رږوی.

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

مثالونه ئی سره یی تصویرونه دا دي

- (1) Lilac
- (2) Honey
- (3) Suckle
- (4) Barberry

۲. Trees

ونه په طبیعي منظره Landscaping کی ترټولو زینتی نباتاتو غټ نبات دی. لکه څرنګه چی و نه ترټولو ډیر غټ نبات دی او په Landscaping کی استعمالیږی. باید دونوپوره پاملرنه وشي، دغه نباتات کله دمخافظوی ساختمانوپه څیردغه نباتاتولپاره د باد ماتوونکی (wind breaker) سیوری کوونکی (tree shade) چی ددغه نباتاتولپاره د کوچنی اقلیم یا (Micro climate) په جوړولو کی هم مرسته کوی.

ونه هم دپانود توپولو اونه توپولو له مخی په دوه ډولونو ویشل شوی دی.

i. پانریژی ونی Deciduous

ii. تل شنی ونی Evergreen tree

دپانریژی زینتی ونودولونه :

Betula (Ulmus spp), Elm (Ulmus spp), Willow (Salix spp), respectively.

تل شنی زینتی ونی

تل شنی ونی دپانو دساختمان له مخی په دوه ګټور ویشل شوی دی.

A : ستن پانی تل شنی ونی (Picea spp) Pruce :

Red cedar (Juniperus virginana)

B : پلن پانی تل شنی ونی: (Ilex opca) Holly

Vines: 3 (پیچکونه): - عبارت دهغه څوکلن زینتی نباتاتو څخه دی، چې دختوونکي یا Climbers، دی یعنی دونو اودرڅپوه خیرمستقیم اوساقي نه لری.

دغه نباتات په دیوالونو، سیمي کتارو، او ونو کی څیژی. خو دا نباتات کله کله په Landscaping کی دونو او درختچو په څیر هم استعمالیږی، پدغه پیچکونو کی بعضی پانریژی اوبعضی یی تل شنی دی.

۱) پانریژی پیچکونه (Climatis recta)

۲) تل شنی پیچکونه (English Ivy (Hedra helix

د زینتی نباتاتو طبقه بندی دتوافق له مخی

زینتی نباتات دتوافق له مخی په لس زونونو ویشل شوی.

زینتی نباتات دتوافق له مخی په لس زونونو ویشل شوی چې داول څخه تر پنځم زون پوری هغه نباتات روزل کیږی، کوم چې دپخ په مقابل کی مقاومت ولری، یعنی یخنی خوبنوی، اود پنځم څخه ترلسم زون پوری هغه نباتات کوم چې دمعتدله اوکرم اقلیم خوبنووونکی وی شامل دی. دلاندی نباتاتومقاومت دزونوپه حساب بنودل شوی دی.

1: Cinquefolia (potentilla fruticose) from zone 2-7

2: Lantana (Lantana camara, Nivea L) from zone 9-10

Growing ornamental plants for festive occasions

د رینتی نباتاتو روزل د خوشحالی دمراسمو لپاره.

برعلاوه دپورتني اهدافو لپاره چې زینتی نباتات کرل کیږی، زینتی نباتات بعضی خاص اقسام دی چې بعضی- د مختلفو مراسمو لپاره استعمالیږی.

۱: دمحبث دورځي په لمانځلو کی (Celebrating valentine's day)

پدی ورځ کی دکلانو ټول اقسام استعمالیږی.

۲: د عیسویانو خپل نوی کال کی In the day of charismas

د Poinsettias یو خاص قسم زینتی نباتات دی چې په دی ورځو کی یوبل ته عیسویان د خپل نوی کال د خوشحالی په مناسبت یوبل ته وړاندی کوی.

۳: دفراغت په مراسمو کی In ceremony of Graduation

د فراغت په مراسمو کې د Carnation په نوم زینتی گلان استعمالیږي.

۴: دمینی د اظهار لپاره To declare Love secret

دمینی داظهار لپاره لاندی گلان استعمالیږي...

● کلاب Rose

● غاتول Tulip

● گل میخک Carnation

۵ : د احترام لپاره لاندی گل استعمالوی.

● نرگس گل Narcissus

۶ : د پیغام لپاره لاندی گل استعمالیږي.

● د زنبق ټول اقسام All kind of Iris

۷ : دمسافرت لپاره لاندی گل استعمالیږي.

● Sweet pea

۸ : د جدائی لپاره لاندی گل استعمالیږي.

● د مرسل ژیرگل Yellow rose

۹ : د غم د اظهار لپاره گل استعمالیږي.

● فرانسوی جعفری گل French marigold

۸ جدول : په نوموړي جدول کي د ځينو هیوادونو ملي گلان راته په کوټه کوي.

هیواد	ملي گل	په انګلیسی نوم

Descriptions of foliage plants

گلبرگ (حسن يوسف) Coleus spp

گلبرگ د نعناع یا (Menthaceae) او یا (Labiatae) په نباتي کورنۍ پورې اړه لري چې د ښکلو، رنگارنگه او څلورکجه ساقو لرونکي دي دغه واښين بوټي څخه د پانو د ښکلا تر څنګه د ځینې انواعو څخه یې د گلانو د تولید لپاره هم ګټه اخستل کیږي. دغه بوټي د شرقی هندوستان او افریقا بومي نباتات ګڼل کیږي. چې د عمر له مخې څوکلن نباتات دي، د بوټو لوړوالی یې په ټیټ قد نوعو کې یې 20cm او په لوړ قدو کې یې لوړوالی 60cm او یا د دی څخه هم زیات لوړوالی لري. چې د مختلفو رنگونو لکه ژیر، سپین، قرمزی، شین او یا د همدې رنگونو مجموعي رنگ لرونکي پانی لري چې د پانو شکلونه یې هم متفاوت دي لکه اړه ډوله، دندان لرونکي اوداسي نور...

گلبرگ معمولاً د قلمو او تخمونو پواسطه تکثیر کیږي چې قلمی یې 7-12cm وی او په اوبو کې ښی رېښی تولیدوي دغه بوټي لمر، روښنایي خوښوي لیکن ملایمي تودوخې ته ضرورت لري او کله چې په کمه روښنایي کې واقع شي د خپلو پانو رنگونو ته تغیر ورکوي او یا خپلې پاني د لمر خوا ته تاووي، نولازمه ده چې سحر، غرمه او یا ماسپښین کلدان ته دوران ورکړل شي تر څو پانی یې یوې خواته تاوښي.

قلمی معمولاً د پسرلي د جوزا اوسرطان (June-July) د میاشتو په پای کې د بوټو څخه پریکول کیږي، او هم تخمونه یې په همدې موسمونو کې کرل کیږي.

د گلبرگ ځینې نمونې په لاندې ډول دي.

Coleus blumei: ✓

دغه گلبرگ د Painted nettle په نوم هم یادېږي ځکه چې د زیات ښاخونو لرونکي درختچې څخه عبارت دي چې د ښکلو پانو د درلودلو په اساس روزل کیږي. د څوکلنو بوټو له جملې څخه شمیرل کیږي، دغه ورايتي ژیر، قرمزی، شین، یا د همدې رنگونو مجموعي رنگ درلودونکي دي دغه بوټي د جاوا سیمې بومي نبات ګڼل کیږي.

Coleus Fredericii : ✓

دغه گلبرگ د گل د تولید په منظور کرل کیږي چې د گلانو د وړې اوږدوالی یې (10-12.5cm) پوري رسیږي.

Coleus thyrsoideus : ✓

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

دا هم د گلانو د تولید په منظور کرل کیږي چې د بوټی لوړوالی یې (60-80cm) پوری رسیږي او گلان یې (22cm) اوږدوالی لري.

کلک عروس (برگ بیدی) Tradescantia spp

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

دا کول د Commelinaceae په کورنی پوری اړه لری چی د گرمواو نیمه گرمو سیمو بومی نبات ګڼل کیږی. او د Plant house د جملی څخه شمیرل کیږی چی معمولاً په ګلدانیو کی روزل کیږی. دغه بوټی د خټونکوساقو لرونکی دی چی د ښکلو پاڼو د لرلو په اساس روزل کیږی. کلان یی ډیر کوچنی خو د پاملرنی د جلب سبب ګرځی د دغه

زینتی بوټی روزل دومره سخت ندی او غیر مساعدو شرایطو کی هم خپل ژوند تیروی ساقی یی بندونه لری چی په هر بند کی یی پانی شنی کیږی، چی پانی یی د مختلفو رنگونو لرونکی دی، د دی بوټی جالبی نمونی په لاندی ډول ښودل کیږی.

Tradescantia flummesis: ✓

د دی کلا نو رنگ سپین او یا دپاڼو رنگونه یی شین، طلايي شین چی د سپینو یا ژپرو خطونو لرونکی دی.

T- Virginiana : ✓

د دی وروایتی کلان سپین، اډی، او پانی یی بنفش رنگ لرونکی دی.

T- pendula or Zebrine: ✓

د دغه بوټی رنگ د زیر د خره د پوستکی د رنگ په شان پانی

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

لري دغه زینتي بوټي د قلمو په واسطه په اساني سره تکثیريږي او قلمې يې د ريښو ایستلو پورې په اوبو کې ایښودل کيږي. همدارنګه د بوټو د بیخونو د سکرونو څخه يې د تکثیر په توګه هم کار اخیستل کيږي زیات رطوبت او نیمه روښنایي د دې بوټي د کرلو لپاره مناسب دي، همدارنګه که چیرې نبات د لمر دمستقي شعاع سره مخامخ شي نو پانی یې سوځي. او وچيږي نو باید بوټي په اوږي کې په داسې ځای کې واقع شي چې نیمه سوري موجود وي او همدارنګه د محلول پاش په واسطه وخت په وخت سره په پانو باندې اوبه وپاشل شي. او د بوټو څخه شنه پانی لږکینی ساقی لری شي.

Tradescantia fluminensis

Tradescantia Zebrina

زلف عروسان: Amaranthus

دغه بوټي د تاج خروس Amaranthaceae په کورنۍ پورې اړه لري چې د ښایسته مختلفو فورمونو او رنگونو پانو لرونکی دی، روزل کيږي. دا چې نوموړی زینتي گل ستاری ته ورته دی نو د () په نوم هم یاديږي. د دې بوټو پانی کله کله خورندې او کله ولاړاو په ځینی ډولونو کې یې د فواره په شکل سره هم ښکاري چې د نبات لاندې پانی شنی او د پاسنی پانی ژیر، قرمز رنگونه لري. د زلف عروسان ډولونه په لاندې ډول دی.

➤ Salicifolius flaming fountain :

د فواری په شکل چې پانی یې په دې بوټي کې قرمزی رنگ لرونکی دی دغه بوټي د اوږي د لومړنیو څخه د مني تر پایه پورې ښایسته وي.

Molten Fire

➤ Molten fire :

د فنرو او تیزو نوکو پانو لرونکی دی چې پانی یې اورین رنگ لرونکی دی.

➤ Tricolor splendors:

ارتفاع یې زیات، پانی ژیری، شنی، قرمزی دی چې د چمن کاری لپاره مهم او لمړیز ځای ته اړتیا لري. او په هر نوع خاوره کې نمو کوي د دې بوټي تخم د پسرلي په موسم کې په پلاتونو کې کرل کيږي، او کله چې نیالګی یو اندازه ته رسیږي نو د 30-40cm په فاصله سره کرل کيږي، او که چیرې یو کال په یو ځای کې وکرل شي نو تخمونه یې رژیږي او په راتلونکو کالونو کې هم دلته شنه کيږي، او معمولاً د ځمکې د سطحې سره 20cm د پاسه غوڅ کيږي.

Salicifolius Fountain

فلاکس: Phlox

فلاکس د Polemoniaceae د کورنی غړی چې یو کلن او خو کلن کلان دی، د جنوبي امریکا بومي نبات ګڼل کیږي، په کلکاری کې دوه ډوله یعنې یو کلنو او خو کلنو انواعو څخه ګټه اخستل کیږي.

❖ Phlox drummondii

یو کلن فلاکس ده چې پانی یې د کوچنیو ویښتان ډوله او یا دوینسته ډوله جوړښتونو په واسطه پوښل شوی دی دغه نوع کوچنی او ډیر ښاخ لرونکی دی چې مهمې ډولونه یې په لاندې ډول دي:

✓ Phlox grandiflora: چې د 30-40cm پورې لوړوالی لري.

✓ Phlox han compacta: چې د 15-20cm پورې لوړوالی لري.

پورته دواړه نمونې د څانګو په څوکو کې خوشه کلان کوی چې 3.5-7.5cm قطر لري چې د سپین څخه نیولی بیا تر قرمزی، ب نقشه، آبی، ارغواني او ژېړو رنګونو سره پیدا کیږي. تخمونه یې د میزان څخه تر قوس پورې کرل کیږي او حتی د ژمی په اخر کې هم کرل کیږي چې کافی نمو څخه وروسته بزغلی د انتقال وړدی.

❖ Phlox paniculata:

خو کلن فلاکس څخه عبارت دی چې کلان یې د یو کلن فلاکس په شان رنګ لري د بوټو لوړوالی 30-120cm پورې رسیږي. د اوړي په موسم کې کل کوی او د کل موده یې څومياشتي دوام کوی چې کلان یې د شاتو په شان بوی لري ټولنیز احتیاجات یې یو کلن فلاکس ته ورته دی او هم د رېښو د قلمو په وسیله د تکثیر وړدی. ویل کیږي چې په یخو سیمو کې د ژمی د موسم په وروستیو کې بوزغلی په تودو خونو یا ګلدانیو کې چې پوره لمر ورته ورسیدي کرل کیږي او بیا د محیطي شرایطو په مساعد کیدو سره په ازاده ساحه کرل کیږي.

بنفشه گل : Violet

د بنفشه گل د Violaceae په نباتي کورنۍ پورې اړه لري، وحشي نوعی یې په د بنسو او غرونو کې وی معمولاً تیز رنگ لري دغه بوټي د نړۍ په ډيروسیمو کې کرل کیږي.

د اصلاح شویو انواعو کلیاني یې ژیری، طلايي، یاقوتي، قرمزی، سپین، او بنفش رنگونه لري چې د کلیانو قطر یې 3.5cm ښودل شوی دی. دغه گل د پسرلي د گلانو څخه شمیرل کیږي. دې دغه گلانو تخمونه د اوړي په پای کرل کیږي او بوزغلي یې د مني په لوړو ورځو کې د انتقال وړدی، دغه گل د حرارت ټیټه درجه زغملی شي البته څو کلن ډولونه یې د تولید شوی سکرونو یا د نبات هغه برخه چې په ځمکه کې غزیدلی رېښي یې جوړی کړی دتکثیر وړدی.

د یادوني وړ دی چې دغه گل په لمړنیو ورځو کې زیات لمر ته ضرورت لري. خو کله چې په گل کولو پیل وکړی سپرل شوی مړاوی گلان یې باید ټول وشکول شي تر څو د گل کولو دوران یې اوږد شي.

د نوموړي گل څخه تخم باید هغه وخت ټول شي چې تخمدان یې ژیر چکه او وزرونه په کې پیدا شوی نه وی، نوموړی گل سپړیو په واسطه کله ناکله زیانمن کیږي. د مني په لومړیو ورځو کې کله چې د 4-5 پاڼو لرونکی وی د انتقال وړدی او په ژمی کې تر منفي صفر درجې پورې هم ژوندی پاتی کیدلی شي.

بنفشه گل د کرلو د لومړیو ورځو څخه پرته نور د خپلي ودې د موسم په ټوله موده کې لمړیزی هوا ته ضرورت لري او که چیرې په سیوري کې واقع شي نو پاني یې بیرنگه او ساقی یې کمزوری کیږي.

تاج خروس: Cock comb

تاج خروس د *Amaranthaceae* د کورنی غړی دی او د اوړی د موسم د یوکلنو کلانو د جملې څخه ګڼل کیږي. د دغه گل روزنه ډیره اسانه ده ځکه چې تیز لمر او وچوبه تحمل کولی شي او کل یې د زیات وخت لپاره دوام کوی او د ژمی په راتګ سره کله چې بوټي سره د خپلو شاخونو له منځه ځي نو گل ته کوم زیان نه رسیږي او خپل رنګ هم ساتي دغه گل د مختلفو رنګونو قرمزی، نارنجی، شین چکه، طلايي، ارغواني او بنفش لرونکی وي. ځینی کلان یې عیناً د چرک د تاج په شان چې ډیر ضخیم او کلک او ځینی یې د اسپي د لکي په شان وي د وروستنۍ نوعې پانی یې بیضوي او څوکی یې تیری او پانی یې اوږدی لکي لری چې ټولی اعضاوی ارغواني رنګ لری خو د څوکی گل لاندی خواته ځوړند او د آس د لکي په شان ځان ښیي.

تیت قدی نوعه یې *Celosia cryostat* چې د 7-9 inch لوړوالی او لوړقدی نوعه یې *Celosia plumose* چې 12-18 inch لوړوالی لری. دغه گل د تخم په وسیله د تکثیر وړ دی چې تخم یې هغه وخت کرل کیږي چې د سړو خطر له منځه تللی وي مستقیماً په ځمکه کې او یا هم د انتقال وړدی.

تخمونه یې تور رنګه او ډیر کوچنی دی او د ګڼوالی په صورت کې باید پڼګری شي د بوټو ترمنځ 20-30cm فاصله وساتل شي.

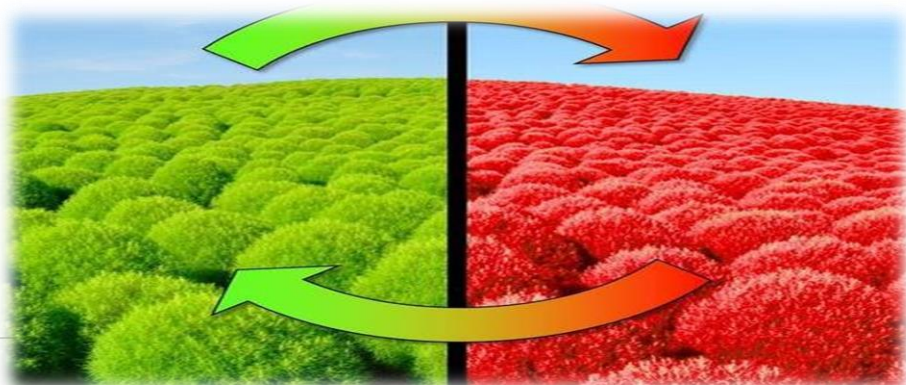
زینتی جارو: Kochia

زینتی جارو Chnoppdaceae کورنی پوری مربوط دی د عمر له لحاظه یوکلن دی. د شرقی اروپا او آسیا بومی نبات گنبل کیږی. لوړوالی یې د 70-100cm ته رسیږی. دغه بوټی د دی لپاره چې ښکلی شکل لری چی اصلاً او د چرکی د هکی په شان معلومیږی.

دکورنی باغچې په خنډو کی کرل کیږي چې شاخونه یې گن او پانی یې باریکه، تیزی شنی وی. دوه نوعه زینتی جارو وجود لری.

1: Kochia trchophylla 2: Kochia chldgu

زینتی جارو مخصوصی خاوری ته ضرورت نه لری مگر په قوی خاورو کی ښه رشد کوی. زینتی جارو د ژمی د یخی هوا د ختمیدو څخه وروسته په ازاده هوا کی کرل کیږی. او که چیری وغواړو نوموړی بوټی هر وخت کی ولرو باید په گلخانو کی وروزل شی او بیا د هوا د مساعدیدو څخه وروسته اصلی ځای ته انتقال کیږي چی د نوموړی بوټی فاصله په اصلی ځای کی 40-80cm وکرل شی. د تخم په وسیله د تکثر وړ ده تخمونه یې په پسرلی کی کرل کیږی. او که چیری یوځای کی وکرل شی او د تخم د تولید تر وخته پوری پاتی شی او تخم تولید کړی نو تخم یې رژیږی او بیا دوهم کال ته پخپله شین کیږی.

د میخک گل د Caryophyllaceae په نباتي کورنۍ پورې اړه لري د میخک گل 300 ورايتيو لرونکی دی چې د عمر له لحاظه یوکلن، دوه کلن او څوکلن کښل کیږي، یوکلن او دوه کلن معمولاً د کوچنیو گلدانیو لرونکی دی او په ازاده هوا کې کرل کیږي، څوکلن او لوړقدی نوعی یې په گلدانیو یا د گلخانو په غاړو کې کرل کیږي، د دغه گلانو کرنه د 2000 کاله څخه را پدې پخوا مروج وه او پخوانیو رومیانو او یونانیانو هغه د بڼکلي عطر لرونکی او د داودی گل په شان پیژاندل کیدو چې په یونانی ژبه کې *Dianthus* یا الهی گل په نوم سره یادېږي، چې د کرنې پراخه ساحه لري د دغه گل اصلي ټاټوبی نامعلوم دی خو وحشی میخک *Dianthus caryophyllus* چې د اروپا بومي او *Dianthus sinensis* چې د چین یا هندي میخک په نوم یادېږي، اودختیځې اسیا بومي گل کښل کیږي، چې د یو ځای والی څخه وروسته لاسته راځي د میخک د گل ساقی د غوټو لرونکی دی او دن ری شین یا ایره ایزه یا ابی ته ورته پانی لري چې متقابل صورت سره د غوټیو د بندونو څخه راوځي.

په مختلفو نوعو کې یې لوړوالی فرق لري چې تر 120cm پورې رسیدلی او د گلانو قطر یې هم سره فرق کوي دغه گلان ډیری نوعی لري خو د نمونی په توګه یې څو نوعی یادوو.

✓ : تیز الوالوی میخک (Ballerina)

✓ عطر لرونکی ریږسپین کلی میخک (Fragrant)

✓ ژیرنګه میخک (Brigadoon)

✓ Loddie sim او Crawly sim میخک چې دکال په زیاتره وخت گل کوي.

له دی کبله چې میخک یو غرنی گل ده نو په همدې لحاظ زیاتی رڼا، هوا او کم رطوبت او ښه زهکشی شوی خاوری ته ضرورت لري او د دی لپاره چې میخک په ژمی کې گل وکړي نو ورته مناسب او یو شاته د حرارت درجه برابره شي، چې په گلخانی کې د روزلو لپاره د حرارت درجه 15.5°C مناسبه ښکاری خو د دی لوړه او ټیټه تودوخه هم زغملی شي. د گلخانی څخه پرته په کورونو کې هم دغه گلان روزل کیږي. خو پدې شرط چې هوا ورته ورسیدلی او لمر واخلي د صفر څخه لوړه د حررات درجه زغملی نه شي.

د میخک گل یوکلن او دوه کلن نوعی د تخم پواسطه کرل کیږي چې تخمونه یې په ګرمو سیمو کې د منی او ژمی په لومړنیو ورځو کې او په سړو سیمو کې په پسرلی کې کرل کیږي. او د بوزغلیو څوکي یې د زرغونیدو او شنه کیدو څخه وروسته غوڅی شي. لیکن د میخک څوکلن نوعی یې قلمو په واسطه تکثیر کیږي، د قلمو لپاره ښه وخت د اوړی وروستی او د منی لومړی ورځی مناسب ښکاری، د یادونی وړ ده چې کله میخک گل لس جوړی پانی تولید کړی نو باید د 7-9 بند څخه پورته غوڅ شي او د پریکولو لړۍ په جانبی څانګو کې هم په نظر کې ونیول شي، د دی لپاره

چی قد یی لوړ دی د بوتي تر څنګ یو لرګی د تګي په توګه

ورسره وتړل شی.

داودی گل: Chrysanthemum

نوموړی گل د Asteraceae یا Compositae په نباتی کورنی پوری اړه لری چی 200 ورايتي لری چی د دی گلانو ځینی یوکلن او ځینی څوکلن عمر لری، د دی گلانو دوه نمونی چی آسیا بومی دی دا دی، *C-indecum* او *C-morifolium* څخه منځته راغلی دی چی وروسته بیا ټولی نړی ته خپاره شوی دی ، او په ټولو رنگونو کی پرته د آبی څخه

پیدا کیږی. داودی گل د ژمی د پخوانی په مقابل کی مقاومت لری او ډیر کم یی د ژمی د یخنی څخه زیانمن کیږی. که چیری وغوښتل شی قوی او برجسته گلان لاسته راشی نو د هر بوتي د پاسه 3-4 ښاخونو څخه پرته نور ټول قطع شی چی په هر یو ښاخ باندی یوه غنچه پاتی شی او نوری غنچي د نوک یا قیچی په ذریعه قطع کړی چی دغه عمل ته Dishading وایي.

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

د فورم او شکل له مخې داودی گلان په لاندې ډولونو ویشل کیږي.

♠ : ساده Single : په دغه نمونه د گلانو کې 5 کلبرګ لیدل کیږي چې ضیاګل ته ورته دی.

♠ : توپ شکله (Tncouerved) : کلبرګونه یې داخل خوا ته ټیټ (خم) شوی دی او د توپ شکل یې اختیار کړی دی.

♠ : وسطی (Intermediate) : چې داخلي کلبرګ یې داخل او بهرني کلبرګونه یې بیرون خوا ته تاؤ شوی دی.

♠ : (Out curved "Refluxed") : چې ټول کلپاني یې خارج خوا ته ټیټ (خم) شوی دی.

داودی گل لمړيزی آب او هوا ته چې خاوره یې خنثی وی ضرورت لری اوهم قوی خاورو ته پوره اندازه زهکشی شوی وی زیاته اړتیا لری او د گلانو د غونچې د پیدا کیدو سره سم په هفته کې یوځل مایع سری ته ضرورت احساسیږي، د نوموړی گل تکثیر د ریښې پواسطه صورت نیسي.

د داودی گل مهم افات مړاوی کیدل دی چې په هفته کې د افت د را پیدا کیدو سره سم دوا پاشی شی، داودی گل د 1-3 کالو پوری په یوځای کې تربیه کیدلی شی لیکن څلورم کال کې هغه باید قطع شی که چیرې دا کار ترسره نه شی نو نوموړي گلان خوسا کیږي او په خپله له منځه ځي.

لمرګلی : Sunflower

نوموړی گل د Compositae یا Asteraceae په کورنۍ پوری اړه لری امکان دی ولری چې ډیر کم کسان نوموړی گلان ونه پیژنی. لیکن دا گلان زیاتی د وچوبی او زیاتی گرمی په مقابل کې مقاومت لری. او د دغه گلانو د کرنی لپاره لمړیزه سیمې ډیری مناسبي دی. د نوموړی گل څخه په زیاته پیمانه سره د غوړ ایستنی لپاره کاراخستل کیږي په گلکاری کې زیاتی نوعی تر کرنی لاندی دی چې لوړوالی یې 45-100cm پوری رسیږي لیکن اوس وخت کی داسی نوعی منځته راغلی دی چې لوړوالی یې 30-40cm څخه زیات نه دی.

که چیرې وغوښتل شی چې ښایسته او مرغوب گلان ورڅخه لاسته راوړل نوباید د منی په میاشتوکی زیاتی کیمیاوی او حیوانی سری ورکړل شی. نوموړی گلان کومی خاصی خاوری ته ضرورت نه لری او تقریباً په هر ډول

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

خاوره کی روزل کیږی. د معمولی لمرګلی رنگ ژیر، نارنجی یا قهوه یی ده لیکن انکشاف یافته انواع یی په سپینو، ژیر، نارنجی رنگونو لیدل کیږی په کلکاری کی جالب ترینه نوعه یی *Helianthus cucumeriflius* ده چی لوړوالی یی نسبت نورو ته ټیټ ده چی زیات وخت لپاره د پسرلی څخه تر منی پوری خوواری کلان نیسی.

اهاریا روسی گل : *Zinnia elegans*

د اهار گل د Asteraceae یا Compositae په کورنی پوری اړه لری چی د مکیسکو هیواد بومی نبات دی، نوموړی بڼکلی گل په ټولو رنگونو کی پرته د آبی رنگ څخه پیدا کیږی، همدارنگه دغه بوټی د شکل، رنگ، لوړوالی او ټیټوالی له مخی په

مختلفو ډولونو سره لیدل کیږی او په هره سیمه کی نوموړی گلان کرل کیږی. د نوموړی گل قطر 5-10cm او همدارنگه د معمولی نوعو لوړوالی یی 30-90cm پوری رسیږی، لیکن په دی وروستیو کی فرانسویانو داسی اهار گلان روزلی چی لوړوالی یی 15-20cm څخه تیری نه کوی چی په چمن کاری کی ورڅخه استفاده کیږی.

د اهار گل قوی او حاصلخیزی خاوری ته چی پوره زهکشی شوی وی او کافی د لمر وړانګی ورته ورسیدنی ضرورت لری، د بوټو تر منځ فاصله 15-40cm څخه کمه نه وی کیدلی شی د اهارگل مستقیماً په پټیو یا کوچنیو پلاتونو کی کښت شی او یا مخکی په گلخانو کی وروزل شی نو تر څو چی مناسب غټوالی ته نه وی رسیدلی خپل اصلی ځای ته نه انتقال کیږی، کله چی مناسب غټوالی ته ورسیدنی نو خپل اصلی ځای ته انتقال کیږی همدارنگه کله چی نوموړی بوټی اصلی ځای ته انتقال شی باید د ساقی سرغوخ شی تر څو بوټی یی په تیت ډول وده وکړی او

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

همدارنگه نوموړی عمل د ساقی د قطر د زیاتوالی سره چي هغه بیا د باد په مقابل کی مقاومت زیاتوی هم کمک کوی او هم د گلانو شمیر ته زیاتوالی وربښی.

څرنګه چي نوموړی گل د وچوبی په مقابل کی مقاومت لری نو د وچوبی په مقابل کی مقاومت لری نو د دغه بوټو د کرلو لپاره باید د باغچي د کنارونو ساحه انتخاب شي لیکن د نوموړی گلانو د رښو سطحه د حیوانی سری یا کمپوست په واسطه پټ شي تر څو رښی د وچوالی په واسطه متضرر نشي ځکه چي د نوموړی گل رښی سطحی دی او د خاوری د سطحی د وچوالی په اساس نوموړی بوټی مړاوی کیږی.

کوکب گل : Dahlia

کوکب گل د Asteraceae یا Compositae په کورنی پوری اړه لری چي د مکسیکو نبات ګیل کیږی، رښی یی غده مانده او د نوموړی گل لوړوالی د نوع په تناسب د 30-180cm پوری رسیږی همدارنگه دغه بوټی د شکل، رنگ او اندازی له مخی توپیر لری په گلکاری کی مختلف انواع یی د شکل په اساس په 20 مختلفو ډلو طبقه بندی کیږی، د کوکب گل په مختلفو رنگونو لکه ژیر، سپین، نارنجی، قرمز، بنفش په استثنا د آبی څخه پیداکیږی. د کوکب گل حاصلخیزی خاوری ته چي پوره زهکشی شوی وی ضرورت لری نوموړی گل د تخم، قلمی او د رښی د تقسیم په واسطه تکثیرکیږی قلمی باید د یوکلنی نودی څخه اخستل شوی وی. که چیری وغوښتل شي د کوکب گل وختی گل وکړی نو د ژمی د ختم کیدو څخه دوه میاشتې مخکی دهغی رښی په ګلدانونو کی وکرل شي او وروسته د یخوڼی د خطر د ختمیدو څخه باید اصلی ځای ته انتقال شي

سوسن گل: *Lilium*

سوسن گل د *Liliaceae* په کورنۍ پورې اړه لري چې تقریباً 100 نوعی لرونکی دی، په شمالی نیمه کره کښې پیداکېږي. دی دغه بوټی لوړوالی 21-30cm پورې رسېږي د سوسن گلان د مختلفو رنگونو لکه ژېړ، سپین، نارنجی سره لیدل کېږي. مقاومې نوعې یې په ازاده هوا کې کښت کېږي. او نازکی نوعې یې د گلخانو په داخل کې روزل کېږي، د سوسن گل د انواعو مطالعه یو مشکل کار دی چې زیاتی نوعې لری دلته د څو نوعو یادونه کوو.

✓ شاهي سوسن: *Lilium regale*

د سپینو او زیږو گلانو لرونکی دی چې په گلخانو کې دننه په گلدانیو کې وروزل شي.

✓ سپین سوسن: *Lilium candidum*

دا هم د سپینو او زیږو گلانو لرونکی دی او د پیاز ډوله ساختمان یې د تکثیر لپاره په داسې ډول استعمالیږي چې پورتي برخه یې د خاوري څخه پورته وي.

✓ طلايي وړانگو سوسن: *Lilium aurantum*

Ornamental Plants Production

د زینتي نباتاتو تولید

دا سوسن د زیر گلانو لرونکي انواعو څخه گڼل کیږي، د گلانو قطر یې 20-25cm پوری رسیږي. د بوټي لوړوالی یې 120-180cm پوری او د گلانو رنګ یې سپین دی.

Lilium pardalinum : ✓

دنوموړي نوع لوړوالی 150cm ته رسیږي اودگلانو رنګونه بنفش ته مایل قرمزی اوسپین ډوله پیداکیږي.

Lilium Ligrinum: ✓

د نوموړي نوعی لوړوالی 125cm ته رسیږي. په ارغواني یا نارنجی ته مایل رنګونو لیدل کیږي. د سوسن گل د پیاز ډوله جوړښت په وسیله تکثیريږي او ځیني انواع یې د تخم په وسیله تکثیريږي لیکن د تخم په وسیله

تکثیر یوه طولانی عمل

ده او څو کاله وخت په برکي نیسي.

شبوگل : Cheiranthus

شبوگل د Brassicaceae یا cruifera په نباتي کورنۍ پوری اړه لري ډیر کم خلک دی چې د شبوگل یې نه وي لیدلی، نوموړی گل د مدیترانې د منطقي بومي نبات دی چې د یو، دوه او څو کلنو گلانو په عمر لیدل کیږي. د شبوگل لوړوالی د انواعو په تفاوت سره د 15-140cm پوری رسیږي. هغه نوعی چې په گلکاری کې زیات د توجو د جلبولوسبب گرځي د پرپر نوعه ده چې علمی نوم یې Malthiola دی، د شبو گلان باید د اسد څخه تر سنبلی میاشتو کې په ازاده فضا کې وکرل شي وروسته له هغې چې نوموړی بوټی څو پانی تولیدکړي نو ضعیفه او کم پاني بوټی د هغه څخه جلاکیږي، کله چې د شبوگل د 3-5cm رشد او نمو وکړي باید گلدانونو ته انتقال شي په گلدانونو کې د انواعو په تفاوت سره په هر گلدان کې د 3-5 بوټي کرل کیږي.

د شبوگل په قوی خاوره کې چې حاصلخیزه او ښه زهکشی شوی وي کرل کیږي. او هم په نموي څپرکي کې کافی حیواني او کیمیاوي سری ورکړل شي، د شبوگل معتدلی او یخې اب او هوا ته ضرورت لري او د گرمي پواسطه زیانمن کیږي په یخو سیمو کې د شبوگل د حوت یا حمل په میاشتو کې د تخم پواسطه وکرل شي. د شبوگل د مړاوي

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

کیدو سره مخامخ کیری نو ضرورده چې وخت په وخت هری دوه هفتی وروسته دواپاشی شی. دغه مړاوی کیدل نه یواځی د بوټو وده ضعیفه کوی بلکی دم کروبونو د انتقال لپاره هم شرایط برابره وی.

لاله گل: Tulip

د لاله گل د Liliaceae په کورنۍ پورې اړه لري. که څه هم د نوموړي گلانو د ودې موده لنډه ده خو بیا هم د جالبترین گلانو څخه شمیرل کیږي. انواع یې د یخوښۍ په وړاندې مقاوم دي او په ازاده هوا کې کرل کیږي. په کلدانی کې هم تر روزنې لاندې نیول کیږي، څرنګه چې د لاله گل په زرګوني نوعې لري نو یواځې دلته څو نمونې یې بیانوو.

✓ : لاله : Bonanza

نوموړې نمونه چې گلان یې د پرپر شکل لري چې رنګ یې قرمزی یا ژيړوی او لوړوالی یې 30cm او د گلانو قطر یې 12cm دی.

✓ : شپې ملکه : Queen of night

د دغه بوټو د گلانو رنګ یې قهوه ابي ده چې د بوټي لوړوالی یې زیات دی او د گل قطر یې 12cm یا زیات دی.

✓ : پرطوطی لاله : د نوموړې نمونې د قد لوړوالی 55-60cm پورې دی او گلان یې د طوطۍ د بڼکوته ورته دي او د گلانو قطر یې 11-12cm پورې دی.

✓ : Tulip peach blossom

د نوموړې نمونې گلان پرپر او لوړوالی یې 25cm ته رسیږي او د گل قطر یې 12cm ته رسیږي، لاله گل د پیاز ډوله جوړښتونو په واسطه تکثیريږي، لاله گل قوي حاصلخیزو خاورو ته چې پوره

Turf production and Use

دچمن تولید او استعمال

چمن د پارکونو او باغونو لپاره یو اصلی او ضروری جز دی، او مخکې له دې چې په دې موضوع بحث وکړو لازم دی چې د (Lawn) او (Turf) په اصطلاحاتو پوه شو چمنونه په عمومي ډول تر دوه عنوانو لاندې طبقه بندی او تر څیرنې لاندې نیول کیږي.

A: په خپل سرشنه کیدونکي چمنونه د (Turf) په نوم یادېږي. B: زینتی او کرل کیدونکي چمنونه د (Lawn) په نوم یادېږي.

A - Turf

د طبعي چمنونو په شمول ټول په خپل سرشنه کیدونکي پوښښ نباتاتو لکه وابښه، چمنونه، ک وچني نباتات یا ټول طبعي پوښښ نباتاتو په واسطه پوښل شوی دی پکې موجود دی.

د Turf اصطلاح سانسکریت منشا لري چې DARBHA په نوم چې د خاورې په پورتنۍ برخه کې یوټاوی شوی دچمن ټوټې ته وايي.

B - Lawn

چې اصلاح او ظرفیت شوی (روښانه) چمنونه په کې شامل دي چې د پاملرنې او ساتنې لاندې شوی او زینتی ارزښت لرونکي دي. چمنونه باید یو ځای مخلوط ونه کرل شي ځکه په هره اندازه د یوې نوع چمن کډوالی زیات وي په هماغه اندازه دهغوی پانی نازکي وي.

3- یونواخت والی (Uniformity)

پدې خاصیت کې چمنونه ظاهري جوړښت Texture تراکم، نوعه او تر پښو لاندې کیدو عوامل تابع دي.

4- رنگ Color

د چمنونو رنگ د هغوی په ډول او نوعې پورې اړه لري، د چمنونو رنگ خصوصاً د نمونې فصل په لمړیو او اواخرو کې مشخص کیږي. همدارنګه دغه خواص د سري، محیطي عواملو او ناروغيو د تاثیر تابع وي.

که چیرې چمن قهوه ابي او خاکستري رنگ باندې ښکاره شي نو دا په دې معنی چې مناسب ډول رپیل شوی ندي او همدارنګه د رنگ زیږوالی د غذایي موادو د کمبود کې په صورت کې هم پېښیږي.

5- نمونې خواص: Growth Habit

دچمن وده په درې ډوله پراختیا مومي.

1-Tillering:

2-Rhizome:

3-Stolon:

د Tiller نتيجه نمونې: هغه صورت کې چې د کرلو په وخت کې د کروندې څخه په کافي اندازه استفاده وکړي مثبتې نتيجه ورکوي. او که چیرې د Rhizome رايزوم او طريقو څخه د مناسبو محيطي شرايطو په موجوديت کې مطلوب نباتات لاسته راځي. يعنې په مناسبو محيطي شرايطو کې که چیرې د رايزوم او Stolon طريقو څخه ګټه واخستل شي نو مطلوب نبات توليدوي.

6- د چمن د پورتنۍ سطحې نرموالی Smoothness

د چمنونو دغه خاصيت د لوبو کولو د قابليت او همدارنګه د توپ سرعت کې مثبت رول لوبوي.

د پورتنۍ شپږو عواملو څخه پرته ځينې نور عوامل هم د چمن د کيفيت په بڼه والي کې موثر تماميږي چې په لاندې ډول دي.

1-کلکوالی Rigidity

دغه موضوع د مقاومت تر عنوان لاندې په تفصيل سره مطرح شوی چې دغه خواص د کيمياوي ترکيب، جوړښت، اوبو، تودوخې د نبات اندازې او تراکم عواملو تر تاثير لاندې تابع دي.

د چمنونو د ډولونو څخه دوه ډوله چمن لکه Zoysia grass, Bermuda grass د زيات مقاومت وړ دي.

2-د غزیدو وړتيا Elasticity

د کش کیدو څخه وروسته خپل اصلي حالت ته د راګرځیدو قابليت څخه عبارت دی چې دغه خواص په هغه چمنونو کې چې ډیر تګ او راتګ او ورزشي فعالیتونه په کې صورت نیسي د ډیر اهمیت وړ دي.

دغه خواص د یخ وهنې په صورت کې کميږي لیکن د تودوخې د زیاتیدو په صورت کې بیا زیاتوالی پیدا کوي.

3-تازه والی Verdure

د چمنونو تازه والی د جینټکي خواصو او مقاومت پورې اړه لري، د یو ډول جینوټایپونو د چمنونو ریلو په صورت کې د زيات تګ او راتګ په مقابل کې زيات مقاومت او تازه والی ښکاره کوي.

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

په حقیقت کې د چمنونو تازه والی مستقیماً د تراکم سره اړیکې لري د بلی خوا که چیرې تر یو شان شرایطو لاندې مختلف جینوتاپونه وکړل شي نو د رقابت کولو سبب گرځي.

4- رېښه تولیدول Rooting

د خاوري په خوشانتی مترو ژوروالی کې د زیات شمیر رېښو تولید څخه عبارت دی، په حقیقت کې سطحی رېښې په ناوړه شرایطو کې د زیاتو مشکلاتو سبب گرځي.

5- ترمیم یا بازسازی Regeneration

د بیماری او ضربې په واسطه رامنځ ته شوی تپونو بیا جوړیدل د ترمیم او بیا سازی پنوم یادېږي. دغه خواص د لاندې دوه شرایطو لاندې دي.

۱:- جینیتکي شرایط :- د نبات ارثي جوړښت، د محیطي عواملو په واسطه رامنځ ته شویو تپونو ترمیم کوي.

۲:- محیطي شرایط :- غیر مناسب د تودوخې درجه، غیر مناسب سري د چمن د کیفیت د ټیټ والی سبب گرځي.

د چمنونو د ډولونو پیژندل

چمنونه د محیطي شرایطو له نظره په دوه گروپونو لکه د سروسیمو او تودو سیمو چمن باندې ویشل شوي.

الف :- د تودو موسم چمن Warm Season grass

دغه چمنونه د خپل ژوند دوران او نمو په گرمو موسمونو کې سرته رسوي او کله چې د سري هوا سره مخامخ شي ن ود استراحت حالت ته ځي. چې د دغه فصل چمنونه د

Bahia grass

Carpet grass

Zoysia grass

Saint Augustine grass

Bermuda grass,

Buffalo grass اوداسی نورو څخه عبارت دی.

چې د دغه چمنونو د جملې څخه Buffalo grass او Blue ډولونه یې د زیاتوسرو په مقابل نسبت ټولو انواعو ته زیات مقاومت لري.

ب :- د سور موسم چمنونه Cool Season grass

دغه چمنونه د خپل ژوند دوران او نموي فعالیتونه په سره هوا کی ترسره کوي چی د هوا په گرمیدو سره د دغو نموکیری، که چیری هوا گرمه وي نو د زیاتو اوبو ورکولو سره تر یو حده شنه ساتل کیږی. د دغه چمنونو ډولونه Annual and Perennail rye grasses

Blue grass

Bent grass

Red Fescue

او Tall Fescue څخه عبارت دی.

د ویلو وړ ده چي لومړي د کرمو سیمو چمنونه تر څیرني لاندې ونیسو.

الف:- Bahia grass

د دغه چمن علمی نوم *Pespalu notatum* څخه عبارت دی. دغه چمن زیاتی پاملرنی ته ضرورت نلری، او قوي ریبی د درلودلو له کبله د خاوری د تخریب په مخنیوی کی مهم رول لوبوی.

همدارنگه دغه چمن د وچکالی سره مقاومت لری او دا چمنونه د پلنو او زیرو پانو د درلودلو له کبله ظاهراً متراکم نه بریښی همدارنگه د دغه چمن د ښکلا د ساتلو لپاره په تکراری ډول ریلو ته اړتیا لری. او د کلروز او لکه لرونکو ناروغیو په مقابل کی حساس دی. د سیوری او لږ اوبخو سره هم مقاومت لری لیکن د مناسب باران په نتیجه کی د کال په فصلونو کی ښه نمو کوی او همدارنگه په کال کی 1,8-2,7kg خالص نایتروجن سره ته په هرو 100m² ساحی کی مناسب استعمال بریښی. دا چمن هم قوي خاوری ته ضرورت لری او د تگ او راتگ په مقابل کی هم مقاومت ښه دی.

تصویرونه

2: - Bent grass

د دغه چمن علمي نوم د *Agrostis palustris* څخه عبارت دی او باید ډیر ټیټ وریل شي او د نه ریلو په صورت کې د زیاتو شنی پلني حلقې چې زیات بڼاخونه لري د خاوري په سطحه کې تولیدوي او د نورو انواعو غوندې د ناروغيو په وړاندې حساس دی او د Gulf د میدانونو لپاره مناسب دی.

تر یو حده د سیوري سره مقاومت لري، خو د بڼه رشد او نمو لپاره باید په لمريزو سیمو کې ورزول شي. د وچکالي په مقابل کې حساس او زیات اوښخوړته اړتیا لري. او په 100m^2 ځمکو لپاره باید د کال (2,7-4,5 kg) پوري خالص نایترجن سره ورکړل شي د تگ او راتگ پر وړاندې نسبتاً بڼه دی، او باید د 0,5-2,5cm پوري ټیټ وریل شي. همدارنګه خاصي پاملرنې ته اړتیا نه لري، او د کرلو لپاره یې مناسبه خاوره Sandy loam خاوره ده.

تصویرونه

3: - Bermuda grass

علمی نوم یې د *Cynodon dactylon* څخه عبارت دی. او د تودوخی خوښوونکو چمنونو د جملې څخه دی، د کرمو سیمو لپاره بهترین چمن دی او په نړۍ کې زیات استعمالیدونکی چمن څخه عبارت دی. او د لږې نمو سره په شنه فضا کې خپل د ښکلا انعکاس سترگوته رسوي. د سیوري سره حساس دی او د مني څخه تر پسرلي پورې زیر رنگ لري. د وچکالي په وړاندې مقاوم دی لیکن د وچکالي په وخت کې د زیاتو اوبو ورکولو سره د نوموړي چمن ښکلا لا پسي زیاتیږي. پدې برسیره په هر $100m^2$ متره ځمکو کې باید د کال د 3,6-1,8 کیلوگرامو پوري خالص نایتروجن داره سره ورکول کیږي. په مختلفو خاورو کې نمو کوي او د گرځیدو په وړاندې ډیر مقاوم دی.

4: - Improved Bermuda grass یا اصلاح شوی Bermuda grass دی.

علمی نوم یې *Cynodon spp* دی، او پورتنی چمن ته ورته خصوصیات لري. او په ظاهري توګه د پورتنی چمن په نسبت ښایسته او روښانه ښکاري او د استراحت دوره یې نسبت پورتنی چمن ته لنډه ده. او د پورتنی چمن په نسبت اوبو، سری او ریلو ته زیات ضرورت لري او د ناروغیو او آفاتو په وړاندې نسبتاً مقاوم دی. او په $100m^2$ ځمکه کې د کال 5,5kg څخه زیات خالص نایتروجنی سری ته اړتیا لري او د گرځیدو په مقابل کې ښه دی.

تصویرونه

Kentucky Blue grass - 5:

د دغه چمن علمی نوم د *Poa pratensis* څخه عبارت دی. نوموړي چمن نسبت د چمن ټولو ډولونو ته د Standard چمن په نوم یادېږي. د تیز شین رنګ، متوسط Texture یا جوړښت او مترکم د دغه چمن د خاصو عواملو څخه شمیرل کېږي. او تر ټولو زیات د امریکا د متحده ایالاتو په شمال کې استعمالېږي. دغه چمن باید ډیر ټیټ ونه رېبل شي په کرمه هوا کې د ناروغیو په وړاندې حساسیت ښکاره کوي د سیوري سره لږ مقاومت لري او زیات اوبخوړته اړتیا لري. په چمن باندې په کرل شوی هری $100m^2$ مترمربع ځمکې ته باید د کال 1,2-2,7kg کیلوګرامه پوری خالص نایتروجنی سری ورکړل شي. د کرځید په وړاندې متوسط دی او چمن باید د 5-7,5cm څخه ټیټ ونه رېبل شي.

Improved Kentucky Blue grass 6: - اصلاح شوی

د پورتنی معمولی چمن څخه په رنګ او ګڼ والی کې ښه دی، او همدارنګه د معمولی چمن په نسبت د ناروغیو لکه د پانیو داغونه لکه د فوزاریومی¹ سوزیدو په مقابل کې زیات مقاومت لري. او د تودوخې په مقابل کې زیات مقاومت لري، او د پورتنی چمن په نسبت ټیټ هم رېبل کېږي. او زیاتو سرو او څارنی ته اړتیا لري. د وچکالۍ سره زیات حساس دی، او 1,8-3,6kg کیلوګرامه پوری خالص نایتروجنی سری په $100m^2$ ځمکې کلنی اړتیا لري او د کرځیدو سره هم نسبت پورتنی چمن زیات مقاومت لري.

تصویرونه

د سرو سیمو چمنونه په لاندې ډول تشریح شويدي.

7: Chewing Fescue -

دغه چمن په سرو سیمو کې د ځمکې د سطحې سره نږدې د ریښو قابلیت لري. او کولای شو چې د Kentucky blue grass سره یو ځای په مخلوط شکل وکړو چې ډولونه یې په لاندې ډول دي.

الف :- Red Fescue ب :- Tall Fescue

8 : Red Fescue -

د دی ډول چمن علمی نوم *Festuca ruber* څخه عبارت دی معمولاً د Kentucky blue grass یو ځای کرل کیږي او د دوی خالی ځایونه پوښي چې په سیوري او سرو خاورو کې نمو کوي چې تیز شین رنگ او روښانه جوړښت لري. او همدارنګه تیزابي خاوروي هم زغملی شي. په تود اقلیم شرایطو کې خصوصاً په قوی او مرطوبو خاورو کې د ناروغيو سره حساس وي. په سیوري لرونکي او وچو ځایونو کې د سرو موسم تر ټولو ډیر ښه او زیات استعمالیدونکي چمنونه له ډلې څخه دي او د وچکالي په وړاندې مقاومت لري. او په کال کې 700gr خالص نایتروجنی سری ته په هرو $100m^2$ ځمکو کې استعمال کیږي. د ګرځیدو په مقابل کې ضعیف او معمولاً د 5cm ډیرپورته دی ورپیل شي او په لوړو او جګو سیمو کې د منظرو لپاره په خپل حال پریښودل شي او نه دی رپیل کیږي.

9: Tall Fescue -

علمی نوم یې *Festuca arundinacea* څخه عبارت دی. د یو مناسب او ښه دوام لرونکي چمن په توګه په ورزشي ځمکو کې ترې ګټه اخستل کیږي. د ځینې ناروغيو او آفاتو سره نسبتاً مقاوم دی. او د ټول کال په اوږدو کې شین پاتې کیږي. جوړښت کې زیر او په لنډ شکل نمو کوي، د نورو چمنونو سره یوځای نه کرل کیږي، لیکن که چیرې د 80-90% پورې دا چمن د نورو سره یوځای کرل کیږي. د کرلو په وخت کې تخمونه ډیر مصرف کیږي، په نیمه سیوري ځایونو کې ښه وده کوي او د اوبو د کمبود سره مقاومت لري د 1,3-7kg خالص نایتروجنی سری په $100m^2$ ځای کې د کال استعمالیږي. د ګرځیدو سره ښه مقاومت لري د ریلو څخه وروسته لوړوالی یې زیات او تر 8cm پورې رسیږي.

تصویرونه

10: Annual rye grass -

علمی نوم یې *Lolium multiflo* دی دغه چمن په ډیر سرعت سره د ودې او نمو کولو او توکيدنی قابلیت او توان لری او په هغو سچوکی چې گرم ژمی لری د بڼه او بهترین چمن د کرلو لپاره حساب کیږی. د سرو او زیاتی گرمی په وړاندی حساس دی، د ریلو څخه وروسته بڼه نه ښکارېږی، د سیوری سره مقاومت له نظره متوسط او زیاتو اوبو ته اړتیا لری. او په کال کی د 2,7kg څخه تر 900gr پوری په هرو $100m^2$ ځای کی استعمالیږی. او د کرځیدو په مقابل کی متوسط دی.

11: Perennial rye grass -

علمی نوم یې *Lolium prene* څخه عبارت دی. دا چمن هم په ډیر سرعت سره د توکيدنی او زیات کیدلو قابلیت لری او د Kentucky blue grass سره د مخلوط کرل کیدوکی بڼه نتیجه ورکوی. او د ریلو څخه وروسته په سترگو ښایسته ښکاری. د تودوخی یخنی سره نسبتاً مقاومت لری. د معمولی ډولونو په نسبت د کرځیدو او فشار په وړاندی زیات مقاومت لری. او که چیری د مخلوطو چمنونو سره د 25% څخه زیات نوموړی چمن وکرل شی نو د نورو ټولو ډولونو د بڼه وده کولوکی مخنیوی کوی. دا چمن په ژمی کی د معتدلی هوا او په اوړی کی د یخنی او مرطوبی هوا سره توافق لری. متوسطه سیوری او اوبو ته ضرورت لری. د کرځیدو په وړاندی نسبتاً بڼه دی، او په کال کی د هرو $100m^2$ ځمکو لپاره 1,3-2,7kg پوری خالص نایتروجن ورکول کیږی.

تصویرونه

Siant Augustine - 12:

علمی نوم یې *Stenotaphru secundatum* څخه عبارت دی په سیوری لرونکو سیمو کې د اوړي د فصل تر ټولو ښه او مناسب چمن دی، او د تیزابي خاورو د زغملو توان لري دغه چمن د زیات شمیر ناروغيو لکه د (SAD) ویروسي ناروغي په وړاندې حساس دی. زیاتو اوبو ته او همدارنګه په سیوری کې ښه نمو کوي، او د ځمکې د سطحې څخه 3-7cm پورته وریبل شي. د ګرځیدو په وړاندې ضعیف او په کال کې په $100m^2$ سیمو کې د 1,8-2,7kg خالص نایتروجنی سری ته اړتیا لري.

تصویرونه

Zoysia grass - 13:

علمی نوم یې *Zoysia spp* څخه عبارت دی او روښانه او ښایسته چمن ده چې هرزه بوټو، تودوخی او وچکالي سره مقاومت لري. او همدارنګه د ناروغيو او آفاتو سره هم زیات مقاومت لري. د نمو کولو سرعت یې کم دی او د سرو او لنډېل سره توافق نلري. که چیرې زیاتې نمو ته پریښودل شي او وروسته وریبل شي نو پانی یې نازکي شي په سیوری کې یې نمو ورو او د Bermuda grass څخه یې نمو تیزه وي. د Bermuda grass په نسبت زیاتو اوبو ته اړتیا لري. د ګرځیدو په مقابل کې ښه دی، او د ځمکې د سطحې څخه 1,5-4cm په اندازه پورته وریبل شي. او کال کې په $100m^2$ ځمکې کې 1,8-2,7kg پوري خالصی نایتروجنی سره ورکول کیږي.

تصویرونه

دچمنونو کرل Planting Turf grasses

د نوو چمنونو د جوړولو لپاره د تکثیر مختلفې طریقی پکاروړل کیږي، چې هره طریقه په خپل ځای فواید او تاوانونه لري. تر ټولو مشهورې او زیاتي استعمالیدونکې د تکثیر طریقی د Sexual او Asexual دی. او نوری یې Springging (Stolonizing) او Plugging طریقی دی چې د دغو طریقو میتودونه د قیمت او د چټک جوړیدوله مخې توپیر لري.

الف :- د خاوری تیارول Soil Preparation

چیرته چې چمن جوړېږي هلته باید د ټولو نه مخکې د خاوری تیارول ترسره شي. هغه عملي چې د خاوری په تیارولو کې پکار وړل کیږي د ځمکې څخه نباتي پاتې شوني پاکولو، د ځمکې د یو بڼه بستر آماده کول، د ځمکې هموارول، زهکشي، د خاوری تقویه کول او د بی ځایه بوټو د کنترول کولو څخه عبارت دی. د خاوری د اصلاح څخه پرته د یو بڼه او په زړه پورې چمن تولیدول امکان نلري د چمن جوړولو لپاره باید د خاوری PH=6,5 وي که چیرې د خاوری PH تر ډې لوړ وي نو د کولو لپاره یې د Sulfur مناسبې اندازې څخه استفاده کیږي. د بټي چونه 4,5kg پورې په هر 90m² ځمکه کې اچول کیږي ترڅو د خاوری PH یو واحد لوړ شي. همدارنګه د خاوری د حاصل خیزه کولو لپاره باید Manure Peal او Phosphorus لرونکي سرو څخه استفاده وشي.

ب :- د تخم انتخاب Seed Selection

لکه څرنګه چې مخکې ذکر شول چې د تخمونو انواعو انتخاب په ځینو شرایطو پورې اړه لري لکه توافق Adaptation زینت Aesthetic قیمت Cost رقابت کول Competitiveness او د خرابیدو په مقابل کې مقاومت څخه عبارت دی.

منبع Source :- تخم باید همیشه د باوري منابعو څخه لاسته راوړل شي او تصدیق شویو تخمونو ته باید د نورو تخمونو په نسبت ترجع ورکړل شي. تخمونه په مختلفو شکلونو سره خرڅیږي لکه Straight (Pure) تخمونه په شکل، دا تخمونه یوازې یو سپیشیز یا نوعه او یوه وراثتي لري.

Blend :- شکل تخمونه: دا تخمونه د عین سپیشیز څخه دوه یا ډیرې وراثتي لري. دا ارزانه او یا وړیا تخم پر ځای که چیرې یو څه پیسې زیاتي پری ورکړي او بڼه کیفیت لرونکي تخمونه واخلې نو دا به ډیرې ګټې ولري نسبت تېټ کیفیت لرونکو تخمونو ته، Seed Industry باید مشتریانو ته د تخم ټول صفات په حقیقي ډول بیان کړي، چې دغه معلومات ځای ځای ته توپیر لري خو په عام ډول لاندې ټکي پکې شامل دي.

۱- د کمپني نوم او نښه

۲- د وراثتي نوم

۳- د ټوکیدنی فیصدی

۴- د آزمایش ثبت Test نېټه

۵- خالص والی

۶- د نورو نباتاتو تخمونو

۷- بی کاره مواد (لوتی-اونورناتی پاتی شونی)

۸- د تخم د ډیری Lot نمره.

تخم باید د هرزه بوټو د تخمونو څخه پاک، قوي په تیره بیا د مضره هرزه وېنو (noxious) تخمونو څخه پاک وی او د ټوکیدنی لوړه فیصدی ولری.

د کرلو وخت: Time of Sowing

د چمنونو د کرلو وخت په محیطی شرایطو او سیمو پورې اړه لری. په هغه سیمو کې چې سوړ موسم لری، Cool season zone د چمن د کرلو لپاره ښه وخت د اوړی پای او د منی شروع دی، ځکه چې په دغه وخت کې کرل شوی چمنونه د یخ وهنی Freezing Frost چې مخکې ځای په ځای کیږی پدی برسیره په منی کې د کرل شوی چمن اوبو لگولو ضرورت هم راتیږی، ځکه چې هوا سړه وی او د تبخیر اندازه کمه وی. او په معتدله موسم لرونکو سیمو کې Warm season zone د چمن د کرلو لپاره ښه وخت د اوړی لمړی ورځی دی چې باید هرزه وښه د ځمکې څخه لری کړای شوی وی، او بیا دغه تخمنونه وکرل شی، که په خپل وخت ونه کرل شی نو نون تیجه به یی ښه نه وی، او یو ضعیفه چمن به په لاس راشی.

د تخم اندازه : Seed Rate

د چمنونو تخمنونه ډیر کوچنی دی، د ځینو نوعو لکه bent grass چمن د تخمونو شمیر په یو کیلوگرام کې تقریباً یو میلیون ته رسیږی. د تخمونو د کرلو څخه هدف د یوگن او قالینچي ته ورته چمن منځ ته راوړل که څه هم د زیات تخم شیندل د نباتاتو د ډیرگن شنه کیدو او پر هغوی باندی د زیات فشار راتلو سبب گرځی چې په نتیجه کې یو ضعیفه چمن تولیدیږی، او د هغه څخه د یو باکیفته چمن لاسته راوړلو ډیرکار او وخت ته ضرورت لری او برعکس د کم تخم شیندلو په صورت کې ټوله ځمکه په کافی ډول نه پوښل کیږی، چې په دی وخت کې په چمن کې هرزه وښه خپلی نمو ته ادامه ورکوی او د چمن د ملوس کیدلو باعث گرځی. یو د چمن تخم د $0,45\text{kg}/90\text{m}^2$ ځمکې لپاره یوکافی مقدار تخم کنل کیږی. لیکن د Tall Fescue

او Perennial rye grass د کرلو لپاره لوړ مقدار تخم ته ضرورت لیدل کیږی، یعنی 3-6LB پونډه تخم د 1000Ft^2 ساحی کې یعنی $(1,35-2,7\text{kgr})$ تخمونو په اندازه وکرل شی. د تخم د تولیدونکي کمپنی د تخم اندازه په فی واحد ځمکې د تخم سره په ورکړل شوو لیبونو کې لیکلی وی.

د تخم پوسته کرل Seeding

په کوچنیو پټیوکی دلاس په واسطه هم په موثره توګه د تخم کرل اجرا کېدای شي، لیکن پدی طریقی سره تخمونه په مساویانه توګه کیږي. میخانیکي تخم شیندنه چې د لویو ساحولپاره استعمالیږي په درې ډوله ده.

Drill - A:

Gravity feed - B:

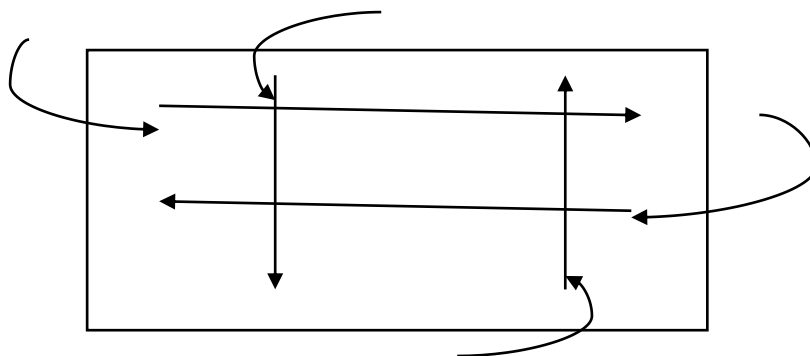
broad cost - C:

که چیرې یونری ترانګه (Strip) د چمن د کرلو لپاره په نظر کې نیول شوی وي نو ددی لپاره د Drill دطریقی څخه کار اخستل کیږي. که څه هم پدی سیستم کې تخمونه د قطارونو په شکل کرل کیږي او د قطارونو ترمنځ یو څه اندازه ځمکه د تخمونو څخه محدوده پاتی کیږي.

نوپه دی اساس د ځمکې پوره پوښښ څه ناڅه بطی وي او د چمن تر جوړیدو پورې د هرزه کولو کنترول لازمی ګڼل کیږي.

Gravity Feeder دغه تخم شیندونکی اله دلاس په ذریعه یاد تراکتور په ذریعه کش کیږي. همدی ته ورته Broad cost Spreaders هم دلاس او یا د تراکتور په ذریعه کش کیږي.

همدارنګه د ډیرو لویو ساحولپاره د تخم شیندل د Helicopters څخه استفاده کیږي. او د ګرځونو او میلان لرونکو سیمولپاره د Hydro Seeding او Hydro mulching څخه استفاده کیږي. د پورته ټولو طریقو څخه چې هره یوه استعمال شوه نو سمدستی باید ساحه اوبه شي. تر هغه چې چمن پوره وده وکړي نو باید په تکراری ډول اوبه ورکړل شي ددی لپاره چې تخم په مساویانه توګه وشیندل شي نو ټول تخم په دوه مساوی برخو ویشل کیږي چې یوه برخه په پټی کې په یو طرف او نور پاتی تخمونه د بل طرف څخه شیندل کیږي لکه په لاندی شکل کې.

اوددی لپاره چی تخم په ښه اطمینان سره په پټی کی په مساویانه ډول وشیندل شی نود تخم سره پاکه شکه کډیری اوباشیندونکو الاتو Spreaders کی اچول کیری اودپورته شکل دطریقی سره سم شیندل کیری څرنګه چی دچمن تخمونه ډیرسپک وی اوهم کوچنی وی دهمدی کبله په هغوورځوکی چی بادلگیری دچمن دشیندلوشخه دی ډډه وشي.پردی برسیره دغه تخمونه باید ډیررر ونه کرل شی ددی لپاره چی تخم موپه مناسب ژوروالی کرلی وی نولومړی تخم شیندو اوبیا دیوی ښاخې په واسطه ځمکی سطحه ښاخې کوؤ.

دچمن پټول په خزلو باندی

دځینومقاصدولپاره یونوی کرل شوی چمن په خزلوپټیری چی په لاندی ډول بیانیری.

1: - دښکاریا نورو الوتونکووخه دکرل شوی تخم ساتنه.

2: - دایباری دتخریب څخه دتخم ساتنه.

3: - دټوکیدنی لپاره د رطوبت ساتل.

4: - دخاوری دتخریب مخنیوی.

خزلی باید ډیری لری واچول شی ترڅود چمن دتخمونو په راپورته کیدوکی کوم خنډ پیدانه کړی. اود ودی مخنیوی ونه کړی.

Watering and Fertilizing – خړوبول او سره ورکول

په نوی ځای په ځای شوی چمن کی درطوبت ساتل د چمن لپاره یوه حیاتی مسله ده. د لمړی ځل اوبو ورکولوخه ترټوکیدنی اود نبات ترقایم کیدو پوری باید چمن دورځي دوه ځله اوبه شی.دټوکیدنی په وخت کی دیوکوچنی غوندی وچوبی د Drought په صورت کی کیدای شی چمن نیست اونابود شی. اوهمدارنګه دحدخه زیات رطوبت هم دنباتات دناروغی لورته هڅوی په تیره بیا د Damping off ناروغی ته چی دا ناروغی دیوشمیرفنگسونوخه راپیداکیږی.دچمن په اکثره نوعوکی ټوکیدنه په لمړی اونی کی صورت نیسی اوترراتلونکی اونی پوری دوام پیداکوی. اوهمدارنګه Blue grass دټوکیدنی لپاره زیاتی مودی ته اړتیا لری چی کیدای شی خواونی په برکی ونیسی نوددی انواعواوبو خوړیو څه اوږد وی. یعنی یوخوورځی یا اونی زیات دوام کوی. دتخم دټوکیدنی څخه وروسته داوبوخور دفعات په تدریجی شکل سره راکیږی. مګرد دی کار څخه وروسته بشپړونکی نایتروجن Supplementary nitrogen استعمال ضروردی. چی یوه نایتروجن لرونکی سره په اندازه 0,5LB پونډه په 1000ft² ساحه کی 10,23kg/9cm² کی استعمالیری.

Advantages and disadvantages of seeding

دتخم په ذریعه دتکثیرګټی اوتاوانونه

1: - تخمونه ارزانه او کم حجم لری نسبت چمنونوته. دچمن روزونکی کولای شی چی خپله ځمکه دتخم په ذریعه وکړی.

2: - لیکن دتخم په ذریعه کرل شوی ساحه زیات وخت په برکی نیسی ترڅو د استفادی وړ وگرځي.

Planting grasses Vegetative Methods

دغیر زوجی طریقو په واسطه دچمن تکثیر

چمنونه دتخم څخه علاوه دغیری زوجی طریقو په واسطه هم تکثیرکیدی شی څو عامی طریقې یې په لاندی ډول دی.

1- Plugging

2- Sodding

3- Stolon zing or Springing

الف - Sodding

Sodding دچانو (Sods) په ذریعه دچمنونو جوړولو ته وایي او Sods هغه وابنه دی چی په یوه ټوټه ځمکه کی کرل کیږی. ریل کیږی او بیا دیوی ترانگی په شکل قطعه کیږی چی 4-12inch پوری ساحه په برکی نیسی. او 1-3inch پوری ریښی هم لری. Sodding هم د transplanting په خیردی خودومره فرق لری چی په Sod کی د نیالگیو مقدار نسبت transplanting ته زیات وی.

که څه هم دچمن دجوړولو کیفیت لرونکی قیمت ترینه طریقه ده خو پدی طریقه کی مشکلات کم او نتیجه ډیره چټکه وی اوچمن په ډیر کم وخت کی د استعمال وړ گرځي.

دچانو منبع - Source of Sods

دتخم په خیرچان هم د مختلفو کیفیتونو لرونکی وی تصدیق شوی Sods باید دچمن دجوړښت لپاره استعمال شی او ټیټ کیفیت لرونکی Sods چه هرزه وابنوزیات مقدار ولری باید دچمن جوړولو لپاره استعمال نشی. دښه چمن دلاسته راوړلو لپاره داهم ضروری ده چی هغه وراپتی باید واخستل شی چی د سیمی سره توافق وکړی.

که امکان ولری نوتازه قطعه شوی Sods باید واخستل شی اوژرتر ژره نصب شی.

دخاوری تیارول - Soil proportion

د Direct seeding لپاره چی څه رقم ځمکه اوخاوره تیاریږی. د Sodding لپاره هم هغه شکل تیاریږی. خو پدی طریقه کی دخاوری تخریب Soil Erosion کوم مشکل منځ ته نه راوړی. اود دی طریقې پواسطه کولای شوی چی میلان لرونکی سیمی اوگرځنکونه هم په چمن وپوښوځوپه دی ځایونو کی دچمن ریل په خاصه توګه دتراکتور په ذریعه د

امکان وړنده. د Sodding لپاره باید خاوره سطحه ډیره مسته وی ترڅود Sods نیالګی په کی خپلی ریښی په اسانی سره وځغلوئ او همدارنګه Sods باید په نمجن یا مرطوب بسترکی وغزول شی، نولازمه ده چی د Sods د غزولو څخه مخکی ساحه خوورځی مخکی اوبه کړای شی.

نصبول - Installation

دخاوری دحاصل خیزی په منظور باید دنايتروجن لرونکویا فاسفورس لرونکوسرو څخه کارواخستل شی د Sods نصبول یعنی هوارول په پسرلی اومنی کی داوړی او ژمی په نسبت ژر ټینګیږی. لیکن دنیه خاره Sub-tropical سیموچمنونو هوارول په اوړی کی ښه نتیجه ورکوی. هرڅومره چی امکان ولری نوتازه غوڅ شوی Sods باید ژرترژره په مطلوبوځایونوکی نصب کړای شی چی ددی کارلپاره داضروری ده چی لمړی ځمکه جوړه کړای شی اویا Sods دډیری په شکل امبارخړیداری شی. کله چی غوڅ شوی Sods د ډیری په شکل امبارشوی وی اولږڅه زیات وخت پری تیرشی نود ډیری په داخل کی حرارت زیاتیږی. اودSods دخرایدوباعث کړځی. اوکه چیری همداسی په طاقه ډول ایښودل شوی وی نود وچیدود مخنیوی په منظورپه Sods باندی نری غوندی اب پاشی باید صورت ونیسی.

بهترین کیفیت لرونکی چمن (چان یا Sods) باید دهرزه گیاو څخه بالکل پاک وی اوهمدا رنگه چیرته چی نصبیږی هغه ځمکه هم د هرزه گیاه څخه پاکه وی اوددی لپاره چی دهرزه گیاو دشنه کیدومخ ونیول شی چان باید یو دبل سره ډیرجوخت نصب شی. ترڅو هرزه گیاوته دشنه کیدوچانس پیداشی. که چیری د دوه چانوترمنځ خالیګاه پیداشوه نوداسی کارباید ونکړل شی چی دواړه چان کش شی ترڅوپیداشوی خالیګاه پوره کړی ځکه کش شوی چان دوخت په تیریدوسره بیرته غونځ کیږی. اوبیاد پخواپه شان خالیګاه راڅرګندیږی اودهرزه گیاو لپاره زمینه برابریږی. بایدیوډبل چم څخه دلوخ پاتی شوی ځای په اندازه دی یوه ترانګه راغوڅه شی اوپه هغه ځای کی دی نصب شی ددی کار داجراکولو لپاره باید دځان سره یوتیره چاقو ولرولکه د Direct seeding په شان په نوی اوتازه اچول شوی چانوباید Roller وګرځول شی ترڅود ریښو اوخاوری ترمنځ ښه تماس صورت ونیسی.

سره ورکول - Fertilizing

کله چی چانوپه ریښو ویستلو شروع وکړه نوپدی وخت کی یوکوچنی مقدار چمن سره بایدچمن ته ورکړل شی ترڅویوپه زړه پوری چمن تاسیس شی.

ګټی اوتاوانونه - Advantages and disadvantages

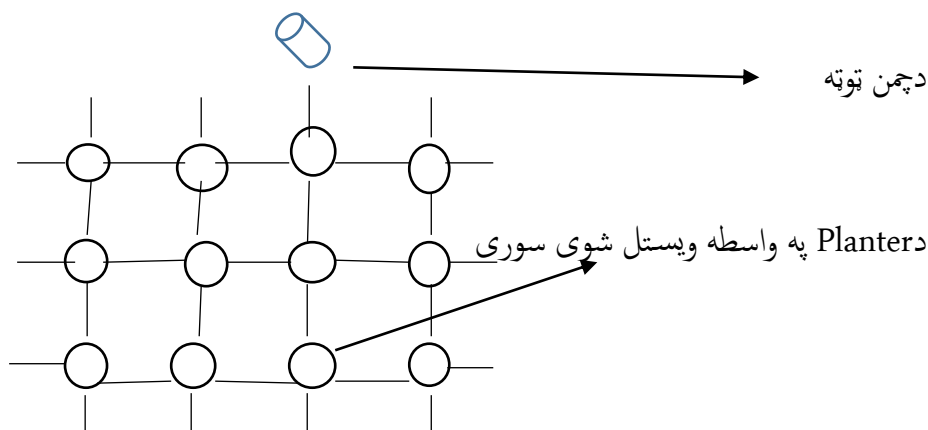
ددی طریقې ترټولوعمده ګټه داده چی یوفوری چمن جوړوی یعنی دنصبولوڅخه وروسته یوتیاراود لوړکیفیت لرونکی چمن په لاس راځی. خومشکل یی په دی کی دی چی دنورو ټولوطریقوپه نسبت څوڅو واری قیمت تمامیږی. اوبله داچی څنګه چان واخستل شی بی له ځنډه باید نصب کړای شی چی پدی وخت کی زیاتومزدورانوته ضرورت لیدل کیږی.

ب - Plugging

Ornamental Plants Production

د زینتی نباتاتو تولید

داد چمن دجوړولو یوه بله طریقه ده چې په دې طریقی کې کوچنۍ چان Sods یا د چمانو کوچنۍ ټوټې اخستل کیږي او بیا په هغوسوریو کې چې د تخمونو په بستر Seed bad کې ورته تیار شويدي ایښودل کیږي. په لاندې شکل کې د Plugging طریقه ښودل شویده .

ج – Sprigging

Sprig هم د یوچمن دجوړولو لپاره استعمالیږي. چې د Sprig په واسطه دچمن جوړولود Sprigging پنوم یادیري. ددې طریقی په کیندل شوو کندو کې Stolen او Rhizome کرل کیږي چې دغوڅخه وروسته ریښې تولید او پراختیامومي

References

1. Dole J.M and H.F. Wilkings 2004. Floriculture: principle and species. 2nd Edition. Prentice Hall, River, New Jersey.
2. Hamrick, D 2003. Ball Red Book, Volume2: Crop Production: 17th edition. Ball Publishing. Batavia, Illinois.
3. Williams, J. A. Higgins, and J.E. Faust. 2004. The Ecke Poinsettia Manual. Ball Publishing, Batavia, Illinois.
4. Arora. J.S. 2004. Introductory Ornamental Horticulture. Kalyani Publisher, New Dehli- 110002.
5. Raj. Desh. 2003. Floriculture and Landscape Guide. Kalyani Publisher, New Dehli- 110002.

6. Kofranek. Anton M.1980. Introduction to Floriculture, Academic Press, Inc.
ISBN-0124376 509.

تمت با الـخیر